

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

1245 Budapest, Pf. 1036.

Telefon: 472-8864 Fax: 472-8860

VJ-88/2003/35.

Ikt.:/2004

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Egyesült Magyar Kábeltelevíziós Kft.** (Budapest) eljárás alá vonttal szemben gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban, nyilvános tárgyaláson, meghozta az alábbi

határozatát

A Versenytanács megállapítja, hogy az Egyesült Magyar Kábeltelevíziós Kft. visszaélt gazdasági erőfölényével azáltal, hogy az általa alkalmazott általános szerződési feltételek a programcsomagok változtatására vonatkozóan egyoldalú szerződés-módosítást tesznek lehetővé számára.

A jogsértő magatartás további folytatásától eltiltja.

A Versenytanács a fenti jogsértéssel összefüggésben 5.000.000,- (azaz ötmillió) forint versenyfelügyeleti bírságot szab ki, amelyet az eljárás alá vont vállalkozásnak e határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül kell megfizetnie a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557. számú bírságbevételi számlájára.

A határozat felülvizsgálata a kézhezvételtől számított harminc napon belül kérhető a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható keresettel.

Indokolás

I.

Az eljárás indítása

1. A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló többször módosított 1996. évi LVII. törvény 67. § (1) bekezdése illetve 70. §-a alapján 2003. május 9-én versenyfelügyeleti eljárást indított az Egyesült Magyar Kábeltelevízió Kft. (továbbiakban EMKTV) ellen.
2. Az eljárás megindításának oka az volt, hogy a GVH észlelte, az EMKTV. 2003. januárjától az inflációt meghaladó mértékben emelte kábeltelevíziós szolgáltatása havi előfizetési díjait. Majd műsorkiosztását ún. HONI, EURO és UNIVERZUM programcsomagokra változtatva ismételten módosította előfizetési díjait. E körülmények valószínűsítették, hogy az EMKTV Kft. kábeltelevíziós szolgáltatása igénybevételeért az előfizetők által fizetendő díjakat a Tpv. 21. § a) pontját megsértve, gazdasági erőfölényével visszaélve tisztességtelenül állapította meg. A műsorkiosztás egyoldalú módosításával összefüggésben pedig annak vizsgálatára is szükség volt, hogy annak során a vállalkozás fogyasztókra hátrányos feltételek elfogadását kényszerítve, illetve maga számára indokolatlan előnyt biztosítva a Tpv. 21. § a) pontját megsértve járt-e el. A versenyfelügyeleti eljárás e körben kiterjedt annak vizsgálatára, hogy az EMKTV Kft. a szolgáltatót egyoldalú szerződésmódosításra jogosító általános szerződési feltételeiben szereplő kikötéssel megsértette-e a Tpv. 21. § a) bekezdését (Vj-88/2003/1).
3. Az eljárás megindítását követően a GVH észlelte, hogy a szolgáltató 2003. őszétől ismételten egyoldalúan változtatott műsorkiosztásán. A GVH ezért a vizsgálat tárgyává tette azt is, hogy a szolgáltató ezzel a magatartásával összefüggésben megsértette-e a Tpv. 21. § a) pontját.
4. A 2002. évi X. törvény szerinti, az EK és Magyarország közötti kereskedelmet az eljárás alá vont vizsgált magatartása nem érinti, mivel eljárás alá vont csak Magyarország egy részére kiterjedően nyújtja vizsgált szolgáltatását, s vizsgált magatartásai is kizárólag a magyarországi előfizetőit, mint végfelhasználókat érinti. Így az eljárás során a GVH a Tpv. anyagi jogi szabályait alkalmazta.
5. A GVH vizsgálója az eljárás alá vont vállalkozással szemben jelen eljárás során több ízben rendbírságot szabott ki késedelmes, illetve hiányos adatközlés miatt.

II.

Az eljárás alá vont vállalkozás

6. Az EMKTV 1998. február 12-én jött létre. A vállalkozás és öt másik önálló jogi személyiségű kábeltelevíziós gazdasági társaság 2000. június végén beolvadásos egyesülésről határozott. Az átalakulás cégbírósági jóváhagyását követően – 2001.

január 1. óta – az EMKTV az alábbi vállalkozások jogutódjaként folytatja tevékenységét: "INTERNET-TELE" Szolgáltató és Kereskedelmi Kft. (NET-T Kft.) Cg.01-09-569204; Epa-HCS Távközlési Szolgáltató Kft. Cg.01-09-079351; Telenetto Híradástechnikai Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. Cg.01-09-369773; Terézvárosi Kábeltelevízió és Kereskedelmi Kft. Cg.01-09-165806; HCS Invest Távközléstechnikai és Szolgáltató kft. Cg.01-09-677462.

7. Az eljárás alá vont vállalkozásban magánszemélyek mellett a Romanian Cable Systems Rt. és a CCS Cable Communications Systems N.V rendelkezik tulajdonosi részesedéssel. (Vj-5/2001)

8. Eljárás alá vont 80%-os tulajdonosi részesedéssel rendelkezik a Wekerlei Kábeltévé Kft-ben (1192 Budapest, Kós Károly tér 10) és 16%-os részesedéssel az esztergomi Aranyhegyi Kft. (2500 Esztergom, Aranyhegyi út 14.) kábeltelevízió szolgáltató vállalkozásban.

9. Eljárás alá vont fő tevékenysége a vezetékes műsorelosztás, melyet Budapest egyes kerületeiben (VI., IX., X., XI., XV., XIX.), valamint Dorogon, Hatvanban és Kiskunhalason nyújt. Emellett egyes hálózatain szélessávú adat- és Internet szolgáltatást is kínál.

III.

Az érintett piac vizsgálatával kapcsolatos információk

10. Jelen eljárás gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tárgyában indult, ezért *az érintett termék- és földrajzi piac meghatározásának különös jelentősége van.* Az érintett piac meghatározásának fő célja a vizsgált termék (szolgáltatás) helyettesítőit előállító versenytársak azonosítása. Ennek során a keresleti és kínálati helyettesítés szempontjai alapján kell eljárni. Szükség szerint eltérő jellemzőkkel bíró piaci szegmenseket lehet elkülöníteni, amelyek közötti helyettesíthetőség korlátozott, és ezért versenyjogi szempontból önállóan vizsgálándók.

11. A logikailag következő (a gyakorlatban sok esetben az érintett piac meghatározásával egyidőben megtörténő) vizsgálati lépés annak meghatározása, hogy az eljárás alá vont vállalkozás a versenytársaival, felhasználóival (fogyasztóival), illetve más üzleti partnereivel szemben gazdasági erőfölényben van-e. Ezen vizsgálati lépés során kerül sor – egyebek mellett – a potenciális verseny szerepének értékelésére is.

12. *Az eljárás alá vont Budapesten, Dorogon, Hatvanban és Kiskunhalason nyújt kábeltelevízió szolgáltatásokat.* A három vidéki város teljes közigazgatási területén jelen van, Budapesten azonban csak egyes területekre terjed ki a tevékenysége.

13. Az eljárás alá vont a programcsomagjait a 2002. évhez képest 2003-ban többször átalakította budapesti szolgáltatási területein. 2002-ben az EMKTV e működési területek nagy részén három programcsomagot kínált az előfizetőinek. A legolcsóbb az un. szociális csomag 6 csatornát, az un. alap csomag 36 csatornát, az un. bővített

csomag 43 csatornát tartalmazott. Az egyes csomagok elnevezései Alfa, Gamma és Omega. Az alap csomag (Gamma) tartalmazta a szociális csomagban (Alfa) található csatornákat, a bővített csomag (Omega) pedig az alap csomag csatornáit. 2003. január 1-től annyi tartalmi változás történt, hogy a Gamma csomagba bekerült a Hálózat TV és a CLUB műsora, és megszűnése miatt kikerült a Satelit csatorna.

14. 2003. április 1-től az EMKTV programcsomagjainak összetételét – a kiosztás addigi elvét érintő módon - gyökeresen alakította át. A legszűkebb csomag a HONI nevet kapta és tartalmazta valamennyi magyarországi eredetű magyar nyelvű programot. Ezek közé a 2002. évi kínálatához képest újként került be a HirtTv, PAX Tv, FIX Tv, valamint a Főnix Tv. A középső EURO csomagban lett elérhető ezeken túl valamennyi az EMKTV által elosztott magyar nyelvű csatorna – így a szolgáltató által korábban csak külön előfizetési díj ellenében kínált Filmmúzeum is. A teljes kínálatot – tehát a nem magyar nyelvű csatornákat is – lefedő csomag az Univerzum nevet kapta.

15. Az EMKTV programcsomagjainak tényleges alakulása (Vj-88/2003/I/2):

Budapest VI., IX., X., XI., XVIII. kerületeiben

	2002. december 31-én	2003. január 1-től		2003. április 1-től		2003. október 1-től
<u>ALFA</u>	840 Ft	1092 Ft	<u>HONI</u>	2184 Ft	<u>KÖZSZOLGÁLATI</u>	960 Ft
	Kerületi	Kerületi		Kerületi		Kerületi
	TV5	TV5		Minimax		mtv
	BBC	BBC		MATV		mtv2
	Duna TV	Duna TV		Spektrum		Duna TV
	mtv2	mtv2		Sport1	<u>EURO 2800 Ft</u>	Minimax
	mtv	mtv		Duna TV		MATV
	3Sat	3Sat		mtv2		Spektrum
	Képűjság	Képűjság		mtv		Sport1
				Filmmúzeum		Filmmúzeum
<u>GAMMA</u>	2100 F Terézváros:2268 Ft	2464 Ft		Képűjság		Képűjság
	Minimax	Minimax		Viasat 3		Viasat 3
	Pro7	Pro7		TV2		TV2
	Sat1	Sat1		RTL Klub		RTL Klub
	Magyar ATV	Magyar ATV		Budapest TV		Budapest TV
	TVE	TVE		Hálózat TV		Hálózat TV
	TV2	TV2		VIVA+		VIVA+
	RTL Klub	RTL Klub		HÍR TV		HÍR TV
	Budapest TV	Budapest TV		PAX TV		PAX TV
	VOX	VOX		FIX TV		FIX TV
	Rai Uno	Rai Uno		FŐNIX TV		FŐNIX TV
	CNN	CNN		ZENIT TV		ZENIT TV
	RTL	RTL				Nickelodeon
	Eurosport	Eurosport				Romantica
	VIVA+	VIVA+	<u>EURO</u>	2800 Ft		Club
	Viasat3	Viasat3		Nickelodeon		Discovery
				(Discovery)		
	ORF1	ORF1		Romantica		Fox Kids

	ERT	ERT		Club		Travel Channel
	CCTV4	CCTV4		Fox Kids		NGC
				(Eurosport)		Eurosport
	TCM/Cartoon Network	TCM/Cartoon Network		Travel Channel		Animal Planet
	Romantica	Romantica		NGC		
	VIVA 1	VIVA 1	UNIVERZUM	3416 Ft	UNIVERZUM	3416 Ft
	Satelit			Videoitalia		Videoitalia
	RTL 2	RTL 2		MTV Europe		MTV Europe
	Fashion TV	Fashion TV		Ab Moteurs/XXL		Ab Moteurs/XXL
	Travel Channel	Travel Channel		TVE		TVE
	NGC	NGC		RAI Uno		RAI Uno
	Spektrum	Spektrum		Mezzo		Mezzo
	MTV Europe	MTV Europe		TV 5		TV 5
		CLUB		Sky News		Sky News
		Hálózat		VOX		VOX
OMEGA	2996 Ft	3248 Ft				
	Sport 1	Sport 1		PRO 7		PRO 7
	Ab Moteurs/XXL	Ab Moteurs/XXL		SAT 1		SAT 1
	Discovery	Discovery		BBC World		BBC World
	Fox Kids	Fox Kids		3SAT		3SAT
	Muzzik (Mezzo)	Muzzik (Mezzo)		Euronews		Euronews
	Viasat3	Viasat3		RTL		RTL
	Videoitalia	Videoitali		RTL2		RTL2
	Sky News	Sky News		Fashion		Fashion
				ERT		ERT
				ORT1		ORT1
				CCTV4		CCTV4
						VH1

Budapest XV. és XIX. kerületeiben

	2002. december 31-én	2003. január 1-től		2003. április 1-től		2003. október 1-től
<u>ALFA</u>	840 Ft	1092 Ft	<u>HONI</u>	2016 Ft	<u>KÖZSZOLGÁLATI</u>	960 Ft
	Kerületi	Kerületi		Kerületi		Kerületi
	TV5	TV5		Minimax		mtv
	BBC	BBC		MATV		mtv2
	Duna TV	Duna TV		Spektrum		Duna TV
	mtv2	mtv2		Sport1	<u>EURO 2632 Ft</u>	Minimax
	mtv	mtv		Duna TV		MATV
	3Sat	3Sat		mtv2		Spektrum
	Képűjság	Képűjság		mtv		Sport1
<u>GAMMA</u>	XV.: 1400 Ft	XV.: 1960 Ft		Filmmúzeum		Filmmúzeum
	XIX.: 1712 Ft	XIX.: 1960 Ft				
	Minimax	Minimax		Képűjság		Képűjság
	Pro7	Pro7		Viasat 3		Viasat 3
	Sat1	Sat1		TV2		TV2
	Magyar ATV	Magyar ATV		RTL Klub		RTL Klub
	TVE	TVE		Budapest TV		Budapest TV
	TV2	TV2		Hálózat TV		Hálózat TV
	RTL Klub	RTL Klub		VIVA+		VIVA+
	Budapest TV	Budapest TV		HÍR TV		HÍR TV
	VOX	VOX		PAX TV		PAX TV
	Rai Uno	Rai Uno		FIX TV		FIX TV
	CNN	CNN		FŐNIX TV		FŐNIX TV
	RTL	RTL		ZENIT TV		ZENIT TV
	Eurosport	Eurosport				Nickelodeon
	VIVA+	VIVA+	<u>EURO</u>	2632 Ft		Romantica
	Viasat3	Viasat3		Nickelodeon		Club
				(Discovery)		Discovery
	ORF1	ORF1		Romantica		Fox Kids
	ERT	ERT		Club		Travel Channel
	CCTV4	CCTV4				NGC
				Fox Kids		Eurosport
	TCM/Cartoon Network	TCM/Cartoon Network		(Eurosport)		Animal Planet
	Romantica	Romantica		Travel Channel		
	VIVA 1	VIVA 1	<u>UNIVERZUM</u>	NGC		
	Satelit			3248 Ft	<u>UNIVERZUM</u>	3248 Ft
	RTL 2	RTL 2		Videitalia		Videitalia
	Fashion TV	Fashion TV		MTV Europe		MTV Europe
				Ab		Ab
	Travel Channel	Travel Channel		Moteurs/XXL		Moteurs/XXL
	NGC	NGC		TVE		TVE
	Spektrum	Spektrum				
	MTV Europe	MTV Europe		RAI Uno		RAI Uno
		CLUB		Mezzo		Mezzo
		Hálózat		TV 5		TV 5
				Sky News		Sky News
				VOX		VOX

OMEGA	2688 Ft	2912 Ft			
	Sport 1	Sport 1		PRO 7	PRO 7
	Ab Moteurs/XXL	Ab Moteurs/XXL		SAT 1	SAT 1
	Discovery	Discovery		BBC World	BBC World
	Fox Kids	Fox Kids		3SAT	3SAT
	Muzzik (Mezzo)	Muzzik (Mezzo)		Euronews	Euronews
	Viasat3	Viasat3		RTL	RTL
	Videoitalia	Videoitali		RTL2	RTL2
	Sky News	Sky News		Fashion	Fashion
				ERT	ERT
				ORT1	ORT1
				CCTV4	CCTV4
					VH1

16. A vizsgálat rendelkezésére bocsátott adatok alapján (Vj-88/2003/26) eljárás alá vont vidéki szolgáltatási területein a Vj-27/2002 számú versenyfelügyeleti eljárás megállapításaihoz képest a következő változások történtek: Dorogon és Hatvanban a Béta csomagba bekerült a Sport1 csatorna, mely bővülés 2003. január 1-től volt hatással az előfizetési díjakra, a bruttó előfizetési díj 2072 Ft-ról 2352 Ft-ra módosult. Kiskunhalason az Alfa csomag bruttó díja 840 Ft-ról 1120 Ft-ra, a Sport1-gyel kibővült Béta csomagé 1400 Ft-ról 1568 Ft-ra emelkedett. Az Omega csomag bruttó díja 1792 Ft volt. 2003 folyamán e szolgáltatási területeken nem történ a budapestihez hasonló programcsomag szerkezet átalakítás, további díjemelést a szolgáltató nem érvényesített. Hatvanban 2003. áprilisától a Hír TV került be a szolgáltató kínálatába, Kiskunhalason e csatorna mellett elosztásra került a szolgáltató itteni kínálatában korábban nem szereplő CNN és a Filmmúzeum is. Dorogon a Filmmúzeum 2002. decemberében már szerepelt a programcsomagban, de itt is bővült a kínálat a CNN-nel, illetve a Hír TV-vel, Pax TV-vel, Hálózat TV-vel és a CLUB csatornával, ez utóbbi helyén 2003. őszétől azonban már az Animal Planet volt elérhető.

17. Az EMKTV Budapesten jelen van a VI., a VIII., a IX., a X., a XV., a XVIII. és a XIX. kerületekben az alábbiak szerint:

- a) VI. kerület: Terézváros közigazgatási területe (a továbbiakban: Terézváros);
- b) IX. kerület: Üllői út-Hámán Kató u.-Soroksári út-Boráros tér-Ferenc krt. által határolt terület, valamint a Mester u. 53-67. sz. házai (a továbbiakban: Ferencváros)
- c) VIII. kerület: a Kőbányai út- Pongrácz út-Kerepesi út-Asztalos Sándor u.-Salgótarjáni út-Hungária krt.-Könyves Kálmán krt. által határolt terület, valamint a X. kerület: Kőbánya városközpont – Zalka Máté tér környéke-Gép utca-Pongrácz utca és a Kőbányai gázgyár Gyöngyike u. felé eső környéke; a Gyakorló úti lakótelep; Kőbánya Új-hegy; Kőbánya Ó-hegy (a továbbiakban: Kőbánya)
- d) XI. ker.: Bartók Béla út-Balogh Tihamér u.-Balogh lejtő-Somlói út-Kelenhegyi út-Szirtes út-Citadella sétány-Szt. Gellért tér-Csiky u.-Budafoki út (a továbbiakban: Lágymányos)

e) XV.ker.: Kőrakás park 12, 35, 37; Erdőkerülő u. 2, 4, 6, 8; Zsókvár u. 4; Nyírpalota u. 12, 14, 24-34, 38-46, 23-35, 58-80, Nádastó park 32-37; Sárfü u. 3-13; Páskomliget u. 2-10, 32-62 (a továbbiakban: Észak-Pest)

f) XVIII. ker.: Halomi út-Királyhágó u.-Nemes u.-Határ u.- Budapest közigazgatáshatára által határolt terület (a továbbiakban: Alacska)

g) XIX. ker.: Ady Endre u. páros oldal-Vas Gereben u.-Vasút u.-Csillag u.-Alsó erdősor u.-Vak Bottyán u. által határolt terület (a továbbiakban: Kispest)

18. Dorog, Hatvan és Kiskunhalas városaiban az EMKTV ellátási területe lényegében megegyezik a városok közigazgatási területével (Vj-27/2002, Vj-88/2004/7).

19. Az érintett áru meghatározása során mérlegelni kell, hogy a technikailag szóba jöhető helyettesítő eszközök révén az eljárás alá vont kábeltelevíziós szolgáltató egyes programcsomagjait alkotó műsorcsatornák milyen körülmények között érhetők el az eljárás alá vont földrajzi területén lakó fogyasztók számára. A Versenytanács korábbi határozataiban már több ízben is részletesen elemezte a technikai helyettesítő eszközök révén lehetséges helyettesítési viszonyokat és megállapította, hogy ezek nem számítanak az adott földrajzi területen elhelyezkedő fogyasztók számára ésszerű helyettesítő terméknek. Ugyanakkor azt is számos határozatában világossá tette, hogy az érintett piac elemzését minden eljárásban egyedileg is el kell végezni.

20. Eljárás alá vont áruját, a vezetékes (kábeltelevíziós) műsorjelelosztó szolgáltatását az eddig lefolytatott versenyfelügyeleti eljárásokban elvégzett elemzések alapján a felhasználási cél hasonlósága, több televíziós csatorna vétele szempontjából, technikai értelemben az alábbi áruk képesek elvileg helyettesíteni:

- a. más vezetékes műsorrelosztó (kábeltelevíziós) vállalkozások kábeltelevíziós műsorrelosztó szolgáltatásai
- b. az AntennaMikro (AM) szolgáltatás
- c. a UPC Direct szolgáltatás
- d. a szoba vagy tetőantenna által közvetlenül vehető földi sugárzású csatornák
- e. a műholdakról sugárzott csatornák házilagos vétele

21. A Tpv. 14.§ (2) bekezdése értelmében azonban a felhasználási cél mellett további árujellemzőket is figyelembe kell venni az ésszerűen helyettesítő áruk meghatározásakor. Ezért össze kell vetni az egymást technikailag helyettesíteni képes előbb felsorolt szolgáltatások konkrét tartalmát, a rajtuk keresztül elérhető műsorcsatornák körét. Mindemellett figyelemmel kell lenni arra is, hogy a tartalmi szempontból hasonló kínálatban az árra és minőségre tekintettel milyen különbségek vannak. A minőségi szempontok közül lényeges az adott programcsomagban található csatornák száma, a programkínálat bővíthetősége, az adott technikai lehetőség által elérhető vételi minőség, a szükséges vételi eszközök mennyisége és kezelhetősége, valamint a kapcsolódó szolgáltatások köre.

22. A szolgáltatások közötti tényleges helyettesítési kapcsolat megállapíthatóságát továbbá az ún. átváltási költségek is befolyásolják. A vezetékes műsorrelosztók előfizetőit a szolgáltatásért fizetendő havi díj mellet általában egyszeri díjak is terhelik,

melyek közül az összességében legjelentősebbek a szolgáltatás igénybevételének megkezdésekor fizetendő díjak (belépési díj, bérelt eszközök egyszeri díja stb.). Egyik szolgáltatóról egy másik szolgáltatására történő váltáskor előfordulhat, hogy a fogyasztó által az előző szolgáltatás igénybevételére fordított – a szolgáltatás igénybevétele időtartamának hosszával arányosan megtérülő - egyszeri kiadásainak egy része még nem térült meg, és e meg nem térült kiadások nagyobbik része nem is szerezhető vissza. A kiadás így elsüllyedt költségként jelenik meg, amely a szolgáltató-váltáskor végleg elvész a „fogyvatartott” fogyasztó számára.

23. Tető-, illetve szobaantenna segítségével Budapesten a földi analóg csatornák – mtv (m1), a TV2, az RTL Klub, a Viasat3 és a Fix TV érhetőek el. Az Amos1 műhold sugározza digitálisan a magyar nyelvű szabadon fogható kereskedelmi adókat, így például a Magyar ATV-t, Budapest TV-t, PAX TV-t és a Hálózat TV-t (eljárás alá vont kínálatában ezek közül csak a Magyar ATV szerepel). Ezen kívül különböző nyelvű szabadon fogható illetve kódolt és kereskedelmi TV- és rádióadók műsorát sugározza analóg, ill. digitális technológiával. Az Astra sugározza (többek között) a UPC Direct szolgáltatási csomagját – természetesen digitálisan, kódolt formában. Ezen kívül – zömében német, de sok európai és pl. arab nyelvű – közel 200 digitális, ill. analóg TV- és 250 rádióadó vehető. Ezek közül sok a kódolt adás. Szabadon vehető e műholdról többek között a SAT1 és az ORF1 programja, mely csatornák eljárás alá vont kínálatában is megtalálhatóak. A HotBird sugározza analóg rendszerben a Duna TV és az m2 televíziók, valamint a Bartók, a Petőfi és a nemzetiségi rádiók műsorát. A legkülönbözőbb nyelvű, mintegy 240 digitális és analóg TV, valamint 280 rádióadás vehető, közülük szintén sok a kódolt. A kódolt műsorok (az AH kínáltából: Eurosport, National Geographic/CNBC, MTV Europe, Cartoon Network/TCM, CNN, Romantika, Private Gold) vétele magánszemélyek számára egyénileg nem lehetséges, mert a műsorszolgáltatók velük ilyen rendszerű jeltovábbításra nem kötnek szerződést.

24. Minden műholdvevő ún. tükörből (parabola antenna), vevőfej/ek/ből és beltéri egység(ek)ből áll. (A vevőfej, ill. a beltéri egység – attól függően, hogy analóg, ill. digitális sugárzású adásokat kívánunk fogni – lehet analóg, ill. digitális.) Ha mindegyik egységből csak egy van, akkor az egység csak egy műhold vételére alkalmas. Egy analóg műholdvevő egység ára – általánosan – kevesebb, mint 20.000 Ft, a digitálisé 40–50.000 Ft. Ha egy műholdról mind az analóg, mind a digitális sugárzású adókat is kívánjuk fogni, akkor két beltéri (analóg+digitális) egység szükséges. A műholdvevő esetén a rácsatlakoztatott televíziókon csak ugyanaz a csatorna vehető.

25. A két műhold vételére is alkalmas rendszer két vevőfejet tartalmaz. A szabadon fogható magyar nyelvű adásokat sugárzó műholdak közül csak az Astra és a HotBird vételére alkalmas vevőfejet lehet egy tükörbe építeni, mert ezek a műholdak viszonylag közel vannak egymáshoz. A kétfejes rendszer kb. 10.000 Ft-tal drágább. Az Amos1 vétele önálló tükörrel és vevőfejjel lehetséges; e három egység egy beltéri egységgel csatlakoztatható a vevőkészülékhez, azonban a vevőkészülékeken itt is csak ugyanaz a program nézhető. Ha televízióként különböző program nézhetőségének igénye felmerül, az mindegyik esetben egy-egy külön beltéri egység alkalmazását vonja maga után. A szerelési díj – a szükséges szerelvényekkel együtt – min. 15.000 Ft.

26. A fentebb jelölt egy-, ill. kétféjes alaprendszereken kívül – a különleges igények kielégítésére – számtalan egyedi megoldás tervezhető és telepíthető, azonban ezek költségei, árai igen magasak lehetnek. Telekhatáron belül kisközösségek létrehozhatnak saját maguk számára tetőantennáról, ill. műholdvevőről működő rendszert, azonban ez – az igénybe vevők számától függően – akár milliós nagyságrendű beruházás is lehet. A karbantartás, javítás költségei a tetőantenna, az egyedi műholdvevő és a kisközösségi rendszer esetében a fogyasztót terhelik, hiszen az igénybe vevők a tulajdonosok, nincs külső szolgáltató.

27. A UPC Magyarország Kft. által kínált UPC Direct szolgáltatása a műholdról sugárzott, holland jogtulajdonos által kódolt, zömében magyar nyelvű műsorokból álló programcsomag magyarországi vételét és a szükséges eszközöket biztosítja a magyarországi előfizetők részére. A műholdról érkező jelek műholdvevő és dekódoló egység használatával foghatók Magyarország területén. Az induló költség: csatlakozási díj 8.000 Ft, beltéri egység letéti díja 20.000 Ft egységenként.

28. A UPC Direct szolgáltatás jellemzői (www.upc.hu):

Szolgáltatás jellege	Havi előfizetési díj
Családi csomag – 41 csatorna	4590 Ft
HBO	2950 Ft
SPORT1	2950 Ft
Private Gold	2400 Ft
80 szabadon fogható műholdas csatorna	-

A Családi csomag összetétele: m2, Duna TV, Viasat3, Magyar ATV, HÍR TV, Spektrum, Discovery, Travel, NG, Animal Planet, Fox Kids, CN/TCM, BBC Prime, Eurosport, EurosportNews, Extrém Sport, Filmmúzeum, Hallmark, Reality, Club, Fashion, Arte, Motors, MTV Europe, VH-1, MTV2, MTV Hits, MTV-Base, VH-1 Cassic, Viva, VivaPlus, CNN, CNBC, DSF, Sky News, EuroNews, KTO, DW, ZDF, RAI Uno, TV5 A UPC Direct szolgáltatása az m1, a TV2, és az RTL Klub – mint a legnézettebb országos TV-adók – műsorát nem tartalmazza. Több televíziókészülék esetében mind az előfizetői díjak, mind a dekóder díjai – amennyiben biztosítani kívánjuk, hogy az egyes készülékek alkalmasak legyenek különböző műsorok vételére - készülékenként értendők.

29. Az Antenna Hungária Rt. AntennaMikro (AM) szolgáltatása csak Budapest területén és a főváros közvetlen környezetében (az adó kb. 60 km-es átmérőjű körzetében) fogható. A Budapesten élők közül azoknak, akik parabola-antennával a Széchenyi hegyről, ill. az óbudai átjáró állomásról érkező jeleket árnyékolás nélkül, közvetlen rálátással képesek fogni, lehetőségük van az Antenna Hungária Rt. ezen szolgáltatásának igénybevételére. A szolgáltatás elérhető Budapest csaknem teljes területén, azonban a helyi viszonyok (építmény, növényzet stb.) az elvileg lehetséges területen is megghiúsíthatják a gyakorlatban a vételt.

30. Az AM szolgáltatás a műsorok kódolt formában való elosztását jelenti, ezért a szolgáltatás jelei csak a szolgáltató által biztosított dekódoló berendezéssel foghatók. A szolgáltatáshoz egyszeri díj (dekóder egyszeri hozzáférési díja: 12.535-4.860 Ft között a vállalt szerződéses időszak függvényében), és havonta fizetendő díjak (dekóder

használati díja: 495 Ft és a választott programcsomag szerinti előfizetési díj) ellenében, szerződés alapján juthat az igénylő. Ha a lakásban több TV készülék is van, és az az igény, hogy azokon azonos időben külön-külön program legyen nézhető, minden TV-hez külön dekódoló egység szükséges (a második dekóder egyszeri díja 12.535 Ft, havi díja 560 Ft)¹. A dekódoló berendezéshez csatlakoztatott TV készülékeken ugyanis csak azonos műsor látható (ellentétben a kábeltelevízió szolgáltatási ponttal, amely úgy ad lehetőséget több vevőkészülék csatlakoztatására, hogy azokon önállóan választható a nézni kívánt csatorna). Több televízió készülék használata esetén tehát készülékenként külön-külön dekóder szükséges, amelyeknek mind egyszeri, mind havi hozzáférési díját meg kell fizetni. Az előfizetési díj nem többszöröződik. Összességében induló kiadásként az előfizetőt akár többtízezer forint kiadás terhelheti. Az üzemeltetéssel, karbantartással járó költségek megoszlanak a szolgáltató és az előfizető között.

31. Az AM szolgáltatás választéka és bruttó havi előfizetési díjai (zárójelben a dekóder havi díja): *Induló csomag*: m1, m2, Duna, SAT1; 190 Ft (+495 Ft); *II. Alapcsomag*: Induló csomag + CN/TCM, CNN, Eurosport, Magyar ATV, Minimax/MTV Europe, NG/CNBC, ORF1, Romantica/PrivateGold, RTL Klub, Spektrum, tv2, Filmmúzeum, VIVA+, Sport1, BBC Prime, Hír TV; 1.645 Ft (+495 Ft); *Prémium Csomag*: Alapcsomag + HBO; 4.230 Ft (+495 Ft).

IV.

A gazdasági erőfölény megállapíthatóságával kapcsolatos információk

32. Az érintett piac, illetve a gazdasági erőfölény meghatározásához szükséges további információ az, hogy az eljárás alá vont egyes működési területein vagy annak határán jelen van-e más kábeltelevíziós jelszolgáltató vállalkozás, illetve azok milyen feltételek mellett nyújtanak szolgáltatásokat. Az eljárás alá vont előfizetői számára a más vezetékes műsorelosztó szolgáltatóhoz való fordulás az egyes szolgáltatási területeken az alábbiak szerint alakul. A vizsgálat ezt az eljárást alá vont azon nyilatkozatából állapította meg, hogy ebben a Vj-27/2002-es ügyben feltártakhoz képest nem történt változás (Vj-88/2003/7), illetve e vizsgálat megállapításait aktualizálta az eljárás alá vont piaci pozícióját leginkább befolyásoló két szolgáltatótól a UPC Magyarország Kft-től (Vj-88/2003/18), illetve a MatávKábelTV Kft-től (Vj-88/2003/17) beszerzett adatokkal.

33. Terézvárosban a UPC Magyarország Kft.-nek nyilatkozata szerint *nincs* más szolgáltató szolgáltatási területével *párhuzamos szolgáltatási területe*. A kerületen a UPC Magyarország Kft.-nek csak az optikai körgyűrűje halad át. A UPC mintegy 100 előfizető számára nyújt szolgáltatást, de egyik sincs az EMKTV hálózatával párhuzamos szolgáltatási területen. A UPC Magyarország Kft. szolgáltatási területeinek kiterjedését nem növelte (Vj-88/2003/18.)

¹ A díjak bruttó díjak, tehát tartalmazzák a 25 % illetve 12 %-os Áfát.

34. Budapest VIII. kerületében az EMKTV-n kívül a MatávkábelTV Kft. és a UPC Magyarország Kft. nyújt kábeltelevíziós szolgáltatást. A UPC-nek nincs sem átfedése, sem érintkező területe az EMKTV-vel. A MatávkábelTV a Hungária krt. és Százados u. közötti területen – nyilatkozata szerint – nem nyújt szolgáltatást. Ugyanakkor határos a szolgáltatási területe az EMKTV Kerepesi út – Hungária krt. – Ciprus utca – Asztalos S. utca által határolt szolgáltatási területével. A belépési díj egyéni előfizetőknek 25.000 Ft a közületi előfizetőknek 40.000 Ft. A MatávkábelTV Kft. 2003 során többször hirdetett meg olyan erre a szolgáltatási területre is érvényes akciókat, melyek során a belépési díj összegét egy éves hűségnyilatkozat aláírása esetén mérsékelte (Vj-88/2004/17). A MatávkábelTV Kft. a hírközlésről szóló törvény 4. §-ába foglalt jogi korlát miatt nem bővíthette tovább kapacitásait az EMKTV szolgáltatási területeinek irányába. A Matáv KábelTV kerületi előfizetési díjainak alakulása:

2002. jan.	MatávkábelTV
soros	1.660 Ft/ 27 csatorna
szociális	550 Ft/ 10 csatorna
alap	1.750 Ft/ 26 csatorna
bővített	2.690 Ft/ 39 csatorna

2002. júl.	MatávkábelTV
soros	1.660 Ft/ 27 csatorna
szociális	550 Ft/ 9 csatorna
alap	1.920 Ft/ 25 csatorna
bővített	2.999 Ft/ 41 csatorna

2003	MatávkábelTV
soros	1.970 Ft/ 25 csatorna
szociális	610 Ft/ 10 csatorna
alap	2.190 Ft/ 26 csatorna
bővített	3.480 Ft/ 42 csatorna

35. X. ker. – Kőbánya városközpont: A *MatávkábelTV* a Liget tér – Körösi Csoma utca területen szolgált az EMKTV-vel *párhuzamos hálózaton*, ahol a háztartások száma összesen 950. Az EMKTV Kft szolgáltatási területe Kőbánya Újhegyen határos az MatávKábel TV hálózatával. Kőbánya Óhegyen (Harmat utca – Vörösdinka utca – Mádi út – Lavotta utca) is párhuzamos hálózata van a MatávkábelTV-nek és az EMKTV-nek.

36. IX. kerület: Az EMKTV-n kívül jelen van a UPC és a Bakáts Parabola és Kábel TV Bt. (továbbiakban Bakáts Parabola). A Bakáts Parabola szolgáltatási területe a Ferenc krt. – Üllői út – Közraktár utca – Vámház körút által közrefogott terület. Az EMKTV és a Bakáts Parabola működési területei a Ferenc körút mentén határosak egymással. A Bakáts Parabola változatlan szolgáltatási területen nyújtja szolgáltatását 1988 óta, hálózatát bővíteni az EMKTV szolgáltatási területe felé nem szándékozik. Egyetlen egy házban szolgált csak az EMKTV, mivel e háznak a lakói 1997-től nem kívánták a Bakáts Parabola szolgáltatását igénybe venni. E házban az EMKTV 2000-től nyújt szolgáltatást. 2000 óta változatlanul 12.000 Ft az egyszeri bekötési díj.

37. A határos szolgáltatók esetében hiányzik az EMKTV területeire való belépés szándéka. A VIII. kerület határos részén jelen lévő MatávkábelTV Kft. esetén ennek már hivatkozott jogi korlátja volt, a Bakáts Parabola esetén pedig üzletpolitikai döntésről van szó.

38. A UPC-vel jelentősebb átfedés van a IX. kerületben. A párhuzamos (átfedő) területek pontosan: Haller utca-Mester utca- Ferenc körút – Duna – Soroksári út által határolt terület+Haller utca-Tűzoltó utca – Lenhossék utca-Mester utca által határolt terület+Telepy u. – Üllői út – Lenhossék u. – Tűzoltó u. által határolt terület+Thaly Kálmán u. – Balázs Béla u. – Liliom u. – Mester u. által határolt terület+Bokréta u. – Üllői út – Páva u. – Balázs Béla u. által határolt terület+Angyal u. – Tompa u. – Ferenc krt. – Mester u. által határolt terület. Érintkező (határ) területek: Üllői út - Páva u. – Tompa u. – Liliom u. – Tűzoltó u. – Ferenc krt. által határolt terület illetve az Üllői út – Lenhossék u. – Mester u. – Thaly Kálmán u. – Balázs Béla u. – Bokréta u. által határolt terület.

39. A UPC IX. kerületi előfizetőinek kb. 1/3-a van az EMKTV által is ellátott területen, míg az EMKTV teljes IX. kerületi szolgáltatási területén jelen van a UPC. A párhuzamos terület összes előfizetőiből való részesedés a 2001 januári kb. 1/3:2/3 arány 2002 decemberére megváltozott, folyamatosan növekedve, 56%-ra emelkedett a UPC előfizetőinek aránya. Ez valószínűleg kedvezőbb előfizetési díjainak és csillagpontos területek nagyobb választékának köszönhető. A párhuzamosan ellátott területen lévő előfizetők számáról 2003-as adatot nem tudott a UPC szolgáltatni (Vj-44/2003).

40. A UPC Magyarország Kft-nek bekapcsolási díjat kell fizetni akkor, ha sem a vonal-, sem a házhálózat nincs még kiépítve; mértéke 25.000 Ft illetve 50.000 Ft. Sűrítési díjat abban az esetben kell fizetni, ha a vonalhálózat már kiépült, de a házhálózat kiépítése szükséges; mértéke 10.000 Ft illetve 20.000 Ft. Rákötési díjat akkor érvényesít a szolgáltató, ha a hálózat már kiépült és arra csak rá kell kötni az előfizetőt; mértéke 5.000 Ft illetve 10.000 Ft. A UPC 2003 során többször hirdetett meg olyan erre a szolgáltatási területre is érvényes akciókat, melyek során a belépési díj összegét egy hűségnyilatkozat aláírása esetén elengedte (Vj-88/2004/18).

A UPC havi előfizetési díjainak alakulása a kerületben:

2002	UPC	2002. júl.	UPC
soros	1.500 Ft/ 25 csatorna	soros	1.500 Ft/ 25 csatorna
szociális	550 Ft/ 5 csatorna	szociális	550 Ft/ 5 csatorna
alap	1.970 Ft/ 38 csatorna	alap	1.970 Ft/ 38 csatorna
bővített	2.840 Ft/ 53 csatorna	bővített	2.840 Ft/ 53 csatorna

2003. jan.	UPC	2003. jún.	UPC
soros	1.650 Ft/ 25 csatorna	soros	1.650 Ft/ 25 csatorna
szociális	590 Ft/ 5 csatorna	szociális	590 Ft/ 5 csatorna
alap	2.200 Ft/ 37 csatorna	alap	2.200 Ft/ 37 csatorna
bővített	3.230 Ft/ 52 csatorna	bővített	3.230 Ft/ 52 csatorna

41. XI. kerület: A kerületben az EMKTV-n kívül a UPC Magyarország Kft. van jelen. Szolgáltatási területeik között jelentős átfedés van. A UPC havi előfizetési díjainak alakulása a kerületben:

2002	UPC
soros	980 Ft/ 25 csatorna (Sas hegy feje.)
szociális	450 Ft/ 4 csatorna (Csiki hegyek feje.) 550 Ft/ 5 csatorna (MTC)
alap	1.650 Ft/ 18 csat. (Csiki hegyek feje.) 1.970 Ft/ 38 csatorna (MTC)
bővített	2.350 Ft/ 23 csat. (Csiki hegyek feje.) 2.840 Ft/ 53 csatorna (MTC)

2003	UPC
soros	-
szociális	590 Ft/ 5 csatorna
alap	2.200 Ft/ 37 csatorna
bővített	3.230 Ft/ 52 csatorna

42. XV. kerület: Jelen van az EMKTV-n kívül a *MatávkábelTV* Kft. Jelentős átfedés van a két szolgáltató szolgáltatási területe között. Párhuzamosak a hálózataik Újpalotán (Erdőkerülő u. – Páskom park – Drégelyvár u. – Nádastó park – Páskomliget u. – Bánkút u. – Szentmihályi út) és Pestújhelyen (Széchenyi u. – Őrjárat u. – Csanády u. – Rákos út). Az elérhető összes háztartás szám mintegy 15 400. A MatávkábelTV nem tudott a párhuzamos területekre vonatkozó előfizetői számot megadni. A kerületi kislakótelepeken a szolgáltatók hálózatai határosak, az itt lehelyezkedő háztartások száma hozzávetőlegesen 5000.

43. XVIII. ker. (Alacska): A Matávkábel nyilatkozata szerint az Alacska lakótelepen a Nemes u. – Tölgy u. – Péteri u. – Krepsuka G. u. által határolt területen általa elért mintegy 1000 háztartásból 100 számára elérhető az EMKTV szolgáltatása is. XIX. ker. (Kispest): az EMKTV működési területének sem a határán, sem pedig azon belül nincs jelen más kábeltelevíziós társaság.

44. Dorog: A városban a Juhász Antenna Technika van jelen az EMKTV szolgáltatási területével párhuzamosan a Pataksor utcában, illetve az ahhoz közel eső Fáy András és Hám Kálmán lakótelepeken. Néhány előfizető kivételével minden előfizetője korábban az EMKTV ügyfele volt. Ezen új előfizetőinek csatlakozási díjat nem számított fel, míg azoknak, akiknél semmilyen szolgáltató nem szolgáltatott még 16.000 Ft egyszeri díjat kellett fizetni. A Juhász Antenna Technika 3 programcsomagot szolgáltat csillagpontos hálózatán. Eljárás alá vont nyilatkozata szerint (Vj-88/2003/26) a Juhász Antenna Technika 2003 folyamán növelte előfizetőinek számát a korábbi szolgáltatási területein, így 2003-ban összesen 400 korábbi EMKTV előfizető váltott az ő szolgáltatására. Eljárás alá vont nyilatkozata szerint dorogi előfizetői túlnyomó része a Hám Kálmán lakótelepen lakik, a Fáy u. lakótelepen mindössze 150 és a Pataksor utcánál is hasonlóan csekély számú előfizetővel rendelkezik. A Hám lakótelepen 1200 előfizetője számára érhető el a Juhász Antenna Technika szolgáltatása is, így összességében megállapítható, hogy az EMKTV dorogi előfizetőinek többsége korlátozott a szolgáltatóváltásban.

45. Kiskunhalas: A Halas-Kábel TV Kft. (továbbiakban Halas-Kábel) szolgáltat az EMKTV Kft-vel párhuzamos területen. A Halas-Kábel 1996-2000. február 10. között a jelenlegi EMKTV hálózaton szolgáltatott, majd 2002 márciusáig egyáltalán nem nyújtott szolgáltatást. 2002 márciusában kezdett újra csillagpontos hálózaton szolgáltatni. Szolgáltatási területe nem terjed ki egész Kiskunhalasra azonban egész területén párhuzamos az EMKTV hálózatával. Egyszeri díjakat nem érvényesítenek. A Halas-Kábel előfizetőinek száma az EMKTV kiskunhalasi előfizetőinek kb. 5-6%-ával egyenlő. Eljárás alá vont nyilatkozata szerint (Vj-88/2003/26) a Halas-Kábel előfizetői létszámát tovább nem növelte, az EMKTV viszont új bekötésekkel kompenzálni tudta azt a 400-500 fő veszteséget, melyet a Halas-Kábel szolgáltatása által támasztott versenynek tulajdonít.
46. Hatvan: eljárás alá vont nyilatkozata által is elismerten (Vj-88/2003/26) e településen nincs jelen másik vezetékes műsorelosztást nyújtó szolgáltató.
47. A GVH vizsgálata kiterjedt arra is, hogy a párhuzamos-, illetve határterületeken az egyes programcsomagok jelentősebb árváltoztatására miképpen reagáltak az EMKTV előfizetői.
48. Ferencvárosban a szolgáltatóváltásnak nincs technikai korlátja, hiszen a UPC majdnem a teljes EMKTV működési területen jelen van kiépített hálózattal. A UPC 53 csatornát tartalmazó teljes kínálatának díja a vizsgált teljes időszakban alacsonyabb volt az EMKTV hasonló számú csatornát tartalmazó legbővebb programcsomagjainak vizsgált előfizetési díjainál. 2003. januárjától 18 Ft-tal, áprilistól 186 Ft-tal. Ugyanakkor, az előfizetők létszáma sem a 2003 januári díjemelést követően kismértékben nőtt, az új műsorstruktúra bevezetése miatti díjváltozás időpontját követően mindössze 1%-kal csökkent. A fogyasztók szolgáltatóváltását csak az 5-, illetve a 10 eFt-os rákapcsolási díjfizetés kötelezettsége korlátozza, hűségnyilatkozat aláírása esetén azonban ez sem.
49. A UPC Lágymányos egész területén jelen van. A kerület UPC előfizetőinek kb. 30 százaléka lakik olyan területen, amelyen az EMKTV-nek is kiépített hálózata van. A fogyasztók szolgáltatóváltását csak az 5 ezer, illetve a 10 ezer Ft-os rákapcsolási díjfizetés kötelezettsége korlátozza, hűségnyilatkozat aláírása esetén azonban ez sem. A UPC 53 csatornát tartalmazó teljes kínálatának díja a vizsgált teljes időszakban alacsonyabb volt az EMKTV hasonló számú csatornát tartalmazó legbővebb programcsomagjainak vizsgált előfizetési díjainál. 2003. januárjától 18 Ft-tal, áprilistól 186 Ft-tal. Az EMKTV előfizetői létszáma e területen folyamatos hozzávetőlegesen 5%-os csökkenést mutat.
50. A Kőbánya működési területen belül az EMKTV VIII. kerületi működési területe két oldalról is határos a Matávkábel TV működési területével. E határterületen összesen mintegy 1000 háztartás található. A X. kerület Kőbánya városközpontjában ugyancsak a Matávkábel szolgáltat határterületen, amely azonban lényegében teljes mértékben körbe veszi az EMKTV viszonylag szűk ellátási területét. A különböző társaságok által ellátott területeket többnyire főútvonal, vasútvonal vagy beépítetlen területek választják el egymástól. A határterületen lévő fogyasztók mintegy 20 százalékát teszik ki az összes fogyasztóknak. A szolgáltatóváltást azonban jelentős mértékben korlátozza, ha a Matávkábel jelentős összegű egyszeri rákapcsolási díjat állapít meg. E belépési díjtól a

2003. januári díjemelés időszakában a MatávkábelTV nem tekintett el akció keretében. Mindazonáltal az EMKTV új struktúrájú programcsomagjai bevezetésének időszakában a MatávkábelTV a belépési díjat 6000 Ft-ra mérsékelte, a VIII. kerületben egy éves hűségnyilatkozat aláírása esetén, a X. kerületben e nélkül is. Ugyanakkor, a MatávkábelTV legbővebb csomagjának csatornaszáma elmarad az EMKTV hasonló csomagjaitól, miközben díja év elején 232, áprilistól 64 forinttal meghaladta azt. További értékelendő körülmény, a Matávkábel terjeszkedését a vizsgált időszakban hatályos jogszabály korlátozta. Ami az előfizetői létszám változását illeti, az a 2003. évi áremeléseket követően 3 illetve 2%-kal csökkent. Összességében a fentiek alapján a szolgáltató váltásban korlátozott előfizetők számát a vizsgálat 8000 előfizetőre becsüli.

51. Észak-Pesten (XV. kerület) az EMKTV ellátási területének kb. 60 százalékán a Matávkábel párhuzamosan jelen van, a maradék területet teljes egészében körülveszi a Matávkábel, ezért a határterület viszonylag nagy. A MatávkábelTV legbővebb 42 csatornás kínálatáért fizetendő díj 2003 januárjában 318 Ft-tal magasabb, áprilistól 186 Ft-tal alacsonyabb volt. A MatávkábelTV a területen az áprilisi időszakban meghirdetett akció keretében egy éves hűségnyilatkozat esetén 9500 Ft-os belépési díjat számított fel. A szolgáltatási területen az EMKTV előfizetőinek száma a díjváltozásokat követően 1-2%-kal csökkent.

52. Alacska szolgáltatási területen a Vj-27/2002 számú versenyfelügyeleti eljárás megállapításaihoz képest a MatávkábelTV jelezte, hogy párhuzamos hálózattal jelen van a terület egy részén. Ugyanakkor, a MatávkábelTV legbővebb csomagjának csatornaszáma elmaradt az EMKTV hasonló csomagjaitól, miközben díja év elején 232, áprilistól 64 Ft-tal meghaladta azt. A MatávkábelTV az EMKTV új struktúrájú programcsomagjai bevezetésének időszakában alkalmazott mérsékelt belépési díjat, melynek összege 6000 Ft volt, méghozzá hűségnyilatkozat aláírásának feltétele nélkül. Ugyanakkor további értékelendő körülmény, a Matávkábel terjeszkedését a vizsgált időszakban hatályos jogszabály korlátozta.

53. A vidéki szolgáltatási területeken a vizsgálat nem tárt fel olyan bizonyítékokat, mely eljárás alá vont gazdasági erőfölényes pozíciójának megítélését a Vj-27/2002-es ügyben tett megállapításokhoz képest megváltoztatná. A szolgáltató váltásban Dorog és Kiskunhalasa városban a vizsgálat időpontjában korlátozott előfizetők aránya változatlanul 90 százalékosra becsülhető.

54. Ennek alapján megállapítható, hogy az EMKTV előfizető közül összesen mintegy 46 ezer fogyasztó korlátozott a szolgáltatóváltásban, amely az összes előfizetőinek háromnegyede. Az is megállapítható, hogy a tíz működési terület közül háromban EMKTV Kft-nek valódi versenynyomással kell szembenéznie a területen vagy annak határán jelen lévő többi kábelszolgáltatók révén. E három versenyző területen az összes fogyasztóknak mindössze 20 százaléka lakik.

V.

A vizsgálat megállapításai a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés vonatkozásában

55. A vizsgálat a GVH kialakult gyakorlata értelmében a díjmelés vizsgálata során a műsorköltségtől megtisztított ún. korrigált nettó díjak változását vette figyelembe, mivel a műsorköltségek növekedése kívül esik a szolgáltató hatáskörén. Az eljárás alá vont által végrehajtott díjmelés abban az esetben tekinthető Tpv-t-be ütközőnek, amennyiben az a szolgáltatónak – az általa befektetett tőke nagyságát és az iparág jellegzetességeit figyelembe véve – *túlzott, a normatív nyereség elfogadott mértékét jelentősen meghaladó nyereséget* biztosít. Mivel a kábeltelevíziós piacon – versenyző területek hiányában – nem állnak rendelkezésre tapasztalati adatok a normatív nyereség mértékét illetően, annak becsléséhez a GVH vizsgálója a kockázatmentes befektetések hozamából indult ki, amit növelni kell az ún. kockázati prémiummal.

56. Túlzott mértékű nyereség csak vállalkozás egészének szintjén értelmezhető, ezért a vizsgálat elsősorban a korrigált nettó díjaknak az eljárás alá vont összes szolgáltatási területére és csomagjára vonatkozó – tehát a vállalkozás egészét jellemző – átlagos változását értékelte. A korrigált nettó díjak változását átlagos árszínvonal-változásként értelmeztük, tekintettel arra, hogy a vizsgált időszakban több olyan programcsomag-módosítás, és ennek következtében előfizetői összetételben bekövetkezett változás is történt, ami a „hagyományos” (D) mutató számítását lehetetlenné tette.

57. A számítás során a GVH az alábbi lépések mentén vizsgálta az eljárás alá vont által alkalmazott előfizetési díjat:

- (1) a korrigált nettó díjak előző évhez képesti átlagos emelkedésének meghatározása (D*),
- (2) az (1) pont szerinti átlagos díjmelkedés és az előző évi infláció összevetése: ha a korrigált nettó díjak előző évhez képesti növekedése nem haladja meg az előző évi infláció mértékét, akkor a díjak összességében nem minősülnek túlzottan magasnak (D*-I),
- (3) Az inflációt meghaladó átlagos korrigált nettó díjmelés esetén, a befektetés arányos nyereség összevetése a normatív nyereség mértékével:
 - a. ha a várható befektetés arányos nyereség alatta marad a normatív nyereség mértéknek, akkor valószínűsíthető, hogy a vizsgált díjmelés következtében nem alakul ki a normatívát meghaladó nyereség, vagyis a díjak sem tekinthetők összességében túlzottan magasnak,
 - b. ha a várható befektetés arányos nyereség meghaladja a normatív nyereség mértékét, akkor a díjmelés következtében valószínűsíthetően a normatív mértéket meghaladó nyereség alakul ki, vagyis a díjak összességében túlzottan magasnak minősülnek.

58. A fent ismertetett (1) lépésben kiszámításra került a korrigált nettó díjak változásának átlagos százalékos mértéke (D*) az alábbi módon:

$$D^* = \frac{\sum d(1) f(1) / \sum f(1)}{\sum d(0) f(0) / \sum f(0)}$$

ahol a:

- (0) a bázis évi (2002) adatot jelzi, a (1) a tárgyévi (2003) évi adatot
- d a korrigált nettó díj
- f az előfizetős szám.

59. A D^* kiszámításának módját részletesen a 2. sz. melléklet tartalmazza. A számításokból – előfizetői adatok hiányában – kimaradtak a kiskunhalasi Omega csomag és az Alacskai lakótelepen elérhető szolgáltatások. A vizsgáló a kőbányai és a kisperesti szűkített Gamma csomagok, illetve a kisperesti soros hálózat csatornakiosztásának hiányában az adott csomagok jog- és műsordíját a Gamma (illetve Euro) csomagokhoz képesti árányuk mértékében becsülte meg. A 2003. évi jog- és műsordíjakat az eljárás alá vont által benyújtott adatok alapján határozta meg, a devizás összegeket az MNB által közzétett éves átlagos árfolyamon átszámítva. Az új adatok alapján 2002-re számított jog- és műsordíjak némileg eltértek a 2002-es eljárásban figyelembe vett értékektől, így a vizsgálat a korábbi, eljárás alá vont által nem kifogásolt értékeket vette figyelembe (ezért térnek el egymástól a Díjváltozás és a Jog- és műsordíjak c. táblázatok 2002. évi adatai). Tekintettel arra, hogy az eljárás a 2003. év eleji és áprilisi díjváltoztatások értékelésére terjedt ki, a számítások során azzal a feltételezéssel élt, mintha szeptembertől is ugyanezek a díjak lettek volna érvényben, a hiányzó előfizetői adatokat pedig a 2003. április – augusztusi időszak átlagos előfizetős számával közelítette. A fent leírt módszer alapján a $D^*=1,0963 \Rightarrow 9,63\%$ eredmény adódott.

60. A fentebbi (2) lépés alapján a 2002. évi infláció (I) 5,3% volt, amit a fenti D^* érték 4,33%-ponttal meghalad, ezért a (3) lépés szerinti további elemzés szükséges. A befektetés arányos nyereség kiszámítása az alábbiak szerint történt (adatok ezer Ft-ban)

➤ A 2002. évi tényleges befektetés arányos nyereség (P_t):

$$P_t = \frac{N}{B} = \frac{95.098}{2.182.469} = 0,0436 \Rightarrow 4,36\%$$

ahol: N – a 2002. évi üzemi-üzleti eredmény
 B – a 2002. évi összes eszköz

➤ A 2003. évi várható befektetés arányos nyereség (P_v), változatlan befektetést feltételezve:

$$P_v = \frac{A(D^* - I) + N}{B} = \frac{2.186.615(1,0963 - 1,053) + 95.098}{2.182.469} = 0,086956 \Rightarrow 8,7\%$$

ahol: A – 2002. évi nettó árbevétel
 D^* – a korrigált nettó díjak 2003. évi átlagos emelkedése
 I – a 2002. évi infláció

- A 2003. évi várható befektetés arányos nyereség a vállalkozás által 2003. évben várható beruházások figyelembevételével (P_k)

$$P_k = \frac{A(D-I) + N - \Delta B \cdot a}{B + \Delta B} = \frac{2.186.615(1,0963 - 1,053) + 95.098 - 55.000 \cdot 0,1}{2.182.469 + 55.000} = 0,08236 \Rightarrow 8,2\%$$

ahol: ΔB – a 2003. évi beruházás
 a – átlagos leírási kulcs (10%)

61. A 10%-os átlagos leírási kulcsnál (a) a vizsgáló azt vette figyelembe, hogy a jogszabályban² előírt évi 8%-os leírási kulcs mellett a távközlési hálózat vezetékai 12,5 év alatt amortizálódniuk el, azonban az erkölcsi avulás ennél hamarabb következik be. A fenti képlet azt feltételezi, hogy az összes beruházást év elején valósították meg; évközepepi beruházást feltételezve a P_k értéke 8,5% lenne.

62. A fentiek alapján a vizsgálat megállapította, hogy az eljárás alá vont 2003. évre becsült tőke-arányos megtérülési mutatói jóval alatta maradnak a Versenytanács által nagyságrendileg 15% körüli mértékben megállapított normatív nyereségráta mértékének, s a 2003. év gazdálkodási adatai alapján kijelenthető, hogy a tényleges mutató is a fentiekhez hasonló, tehát a normatívától elmaradó értéket vett fel. A 2003. évi tényleges befektetés arányos nyereség (P_t):

$$63. P_t = \frac{N}{B} = \frac{170.244}{2.102.269} = 0,08098 \Rightarrow 8,1\% \text{ volt. Tekintettel arra, hogy a számított}$$

befektetés arányos nyereség elmarad a normatív nyereség mértékétől mind 2002-ben, mind 2003-ban, nem valószínűsíthető, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatása vizsgált díjait eljárás alá vont tisztességtelenül magasán állapította volna meg, így eljárás alá vont 2003. évi előfizetési díjmegállapítása nem tekinthető a Tpv. 21. § a) pontjába ütközőnek.

64. A vizsgálat rendelkezésére bocsátott információk alapján 2003. január 1-től eljárás alá vont egyoldalúan módosította programcsomagjainak összetételét budapesti szolgáltatási területein oly módon, hogy középső (Gamma) csomagjának kínálatába helyezte a CLUB és a Hálózat elnevezésű programokat. A két csatorna összesen mintegy 30 Ft-os műsorköltsége (Vj-88/2003/7) a terézvárosi, ferencvárosi, lágymányosi, kőbányai szolgáltatási területeken 2003. január 1-től érvényes nettó 2200 Ft-os előfizetési díjnak 1,4%-a. Az észak pesti és kispesti területen érvényesített 1750 Ft-os díjnak ugyanez a költség az 1,76%-a. Az Omega csomagok esetében ugyanezek az arányok 1,06% illetve 1,18%.

65. Az eljárás alá vont szintén egyoldalúan módosította vidéki szolgáltatási területeinek csatorna kiosztását, amikor a SPORT1-et felvette itteni kínálatába. A SPORT1 116 Ft-is műsordíja a dorogi és hatvani csomagok nettó 2100 Ft-os díjának 5,5%-a, a kiskunhalasi Béta csomag nettó 1400 Ft-os díjának 8%-a.

² 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról (2. sz. melléklet)

66. Az eljárás alá vont a 2003. évi programcsomag és díjváltozásokról szóló 2002. december 10. dátumú előfizetőknek küldött tájékoztató levelében az új programok beszerzési és terjesztési költségeivel, illetve a 6%-os inflációs rátával indokolja díjemelését, amely a budapesti Gamma csomag esetében 17%-os, ugyanakkor Észak Pesten 56%-os, Kispesten 9%-os volt. Az Omega csomag esetében a díjváltozások mértéke minden budapesti területen 8% volt. A vidéki szolgáltatási területeken a díjemelkedés Dorogon és Hatvanban 13,5%-os, Kiskunhalason 33 illetve 16%-os volt.
67. A szolgáltató az előfizetőket úgy tájékoztatta, hogy a figyelembe vett inflációs rátát meghaladó mértékű díjemelésre a kínálatba felvett csatornák műsorköltségére tekintettel volt szükség.
68. Az eljárás alá vont, a programcsomagjainak 2003. január 1. módosítása következtében kialakult csatornakiosztását a budapesti szolgáltatási területein mindössze negyed éves időtartamra érvényesítette, vidéki szolgáltatási területein pedig később úgy bővítette tovább kínálatát, hogy ez nem járt többletköltséggel az előfizetők számára.
69. Az eljárás alá vont műsorkiosztásának struktúráját budapesti szolgáltatási területein 2003 során ismételten és gyökeresen átalakította, amikor április 1-ével bevezette HONI, EURO és UNIVERZUM elnevezésű csomagjait. Az UNIVERZUM nevet kapta a szolgáltató 2003. január 1-ei kínálatában szereplő valamennyi csatornát tartalmazó csomag. Az EURO csomagba került átcsoportosításra az összes magyar nyelvű program, míg a legszűkebb HONI csomagban csak a magyarországi eredetű, magyarnyelvű programok lettek elérhetőek az előfizetők számára.
70. Az eljárás alá vont az új programcsomagokat úgy vezette be, hogy 2003 január végén megkezdte és februárban befejezte az új műsorcsomag összeállítási elv alkalmazásához szükséges műsorcsereket, az előfizetési díjakon azonban ekkor még nem változtatott. A végleges bevezetés előtt a 2003. 02. 24-én kelt előfizetőknek küldött levelekben közölt módon kérte előfizetők jóváhagyását az alkalmazáshoz. Eljárás alá vont csak azoktól kérte a véleménynyilvánító lap visszajuttatását a borítékon feltüntetett címre, akik nem fogadták el az új műsorcsomag összeállítási elv alkalmazásával kialakítandó műsorkínálatot. Azoknak az előfizetőinek, akiknek három havi előfizetési díjat meghaladó nyilvántartott tartozása volt, nem vette figyelembe véleményét. Eljárás alá vont előfizetőit arról is tájékoztatta, hogy ha a kiküldött mintegy 48.000 véleménynyilvánító lapból visszaérkezett érvényes véleménynyilvánítás szerint az előfizetők több mint 50%-a nem ért egyet azzal, hogy az új műsorcsomag összeállítási elv szerint alakítsa ki a műsorkínálatot, akkor az új műsorcsomag szerkesztési elv alkalmazására nem kerül sor. Minden más esetben az új műsorcsomag összeállítási szerint kialakított műsorkínálat bevezetésre kerül. A eljárás alá vont külön véleménynyilvánító lapon biztosított előfizetői számára lehetőséget arra, hogy a 2002. évi kínálatában még nem szereplő műsorok felvételének igényét jelezzék. Az eljárás alá vont az új programcsomagok illetve bővebb tartalmú lehetséges változatok díjait is közölte a tájékoztató levélben. A véleménynyilvánítások legutolsó beérkezési időpontjának 2003. 03. 31. 16 órát jelölte meg eljárás alá vont. Tájékoztatta előfizetőit a postára adás lehetséges legutolsó időpontjáról, és arról, hogy a személyes leadás az ügyfélszolgálatokon történhet (Vj-88/2003/20).

71. A vizsgálat rendelkezésére bocsátott adatszolgáltatás alapján (Vj-88/2003/7) az eljárás alá vont 2003. április 18-ai keltezésű levelében tájékoztatást adott előfizetőinek a kiküldött véleménynyilvánító lapok pontos számáról, azon előfizetők számáról, akik számára az új műsorstruktúra a hálózat kapacitása alapján ténylegesen elérhetővé vált, a beérkezett előfizetői kifogások miatt arról, hogy a véleménynyilvánító lapokat milyen időpontokban juttatta el előfizetőinek, a véleménynyilvánítás meghosszabbított határidejéről és eredményéről. Mindezek alapján a vizsgálat megállapította, hogy eljárás alá vont eljárása a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján összességében biztosította az előfizetői érdekek figyelembevételének követelményeit, vagyis az EMKTV a programcsomagok átalakítása előtt megfelelő határidő mellett – igazolhatóan és az átalakítás díjkihatásaival együtt – közölte az átalakításra vonatkozó, az árakra is kiható elképzeléseit a fogyasztókkal. Így az előfizetők többsége felszólamlásának hiányában jogszerűen valósította meg a programcsomagok összetételének átalakítását.

72. Az eljárás alá vont 2003. ősztől ismételten egyoldalúan változtatott műsorkiosztásán. A vizsgálat rendelkezésére álló bizonyítékok szerint (Vj-88/2003/20) a programcsomagok összetételének ismételt módosítására alapvetően azért volt szükség, mert egyes műsorszolgáltatók nem járultak ahhoz hozzá, hogy eljárás alá vont műsoraikat az új elveknek megfelelő csomagban ossza el. A meghirdetett tartalomhoz képest a műsorszolgáltatóval történő megegyezés hiányában nem került be a kínáltba a Cartoon Network/TCM csatorna, amit azonban eljárás alá vont helyettesített a Nickelodeon csatornával. Megtiltotta a terjesztést a tervezett formában a CNN, majd a Discovery és az Eurosport. Az EMKTV a CNN helyett felvette kínálatába az Euro News csatornát, a másik két csatornát szolgáltatók feltételeinek azonban csak úgy tudott megfelelni, hogy a HONI és EURO csomagokat összevonta. Így a műsorok szolgáltatása helyreállt, az előfizetőket pedig azzal kárpótolta, hogy az Animal Planet csatornát július 1-től szerepeltette kínálatában többlet díjfizetési kötelezettség nélkül. Mindezek következtében október 1-től azoknak az előfizetőknek, akik korábban a HONI csomagot választották, ismét választaniuk kellett, mert a szolgáltató az összevonásra tekintettel kialakított egy közszolgálati csomagot is. A rendelkezésre álló adatok alapján a változásokról, annak okairól és következményeiről előfizetőit a 2003. június 23-ai keltezésű levéllel tájékoztatta.

73. A versenyfelügyeleti eljárás kiterjedt annak vizsgálatára is, hogy az Egyesült Magyar Kábeltelevízió Kft. a szolgáltatót egyoldalú szerződésmódosításra – így programcsomag változtatásra - jogosító általános szerződési feltételeiben szereplő kikötéssel megsértette-e a Tpvt. 21. § a) bekezdését. A Versenytanács gyakorlata szerint az ÁSZF-et alkalmazó vállalkozás akkor jár el jogszerűen, ha a programcsomagok átalakítása előtt megfelelő határidő mellett – igazolhatóan és az átalakítás költségkihatásaival együtt – közli az átalakításra vonatkozó koncepcióját a fogyasztókkal, felhívva a figyelmüket a tiltakozás lehetőségére és annak jogkövetkezményére. A szerződéses partnerek együttműködését feltételezve – jogszerűen – kizárólag az értesített előfizetők többségének tiltakozása hiányában valósítható meg a programcsomag átalakítása.

74. A jelen esetben megállapítható (Vj-88/2003/7), hogy az előfizető által igényelhető szolgáltatási szintek csatornái szolgáltatási területenkénti bontásban általános

szerződési feltételei részét képezik, mint azok mellékletei. Az általános szerződési feltételek 7.3. pontja rendelkezik a szolgáltató egyoldalú szerződés módosításának egyes eseteiről, az előfizetők erről való értesítésének határidejéről, majd ezt követően arról, hogy nem minősül szerződésmódosításnak, ha a szolgáltató a csatornakiosztást módosítja. Mindezt a vizsgálat úgy értelmezi, hogy a szolgáltató csatornakiosztását, mint általános szerződési feltételeinek részét egyoldalúan állapíthatja meg az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (Eht.) az elektronikus hírközlési előfizetői szerződésekre és azok megkötésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 16/2003 (XII.27.) IHM rendelet speciális és a Polgári Törvénykönyv generális szabályai szerint, azonban a szerződésmódosítás esetére alkalmazandó garanciális szabályok alkalmazását e körben ki kívánja zárni. A eljárás alá vont általános szerződési feltételei nem tartalmazzák a szerződéses partner számára a programcsomag változtatás esetére a garanciális követelményeket, ezért a Tpvt. 21. § a) pontjába ütközőnek tekinthetők.

VI.

A Versenytanács döntése

75. A Tpvt. 14. § (1), ill. (2) bekezdése értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni úgy, hogy a megállapodás tárgyát képező árun túlmenően az azt ésszerűen helyettesítő árukat is figyelembe kell venni. Azt, hogy a konkrét megállapodás tárgyát képező árut mely más áruk képesek ésszerűen helyettesíteni, a felhasználási célra, az árra, minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel kell megítélni. A Tpvt. 14. § (3) bekezdése szerint földrajzi területnek az a terület tekinthető, melyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételekkel tudja az árut beszerezni.

76. A Versenytanács korábbi gyakorlata szerint a kábeltelevíziós jelszolgáltatás esetében az érintett árupiacot az eljárás alá vont által kínált programcsomagok, illetve kiegészítő szolgáltatásokból kiindulva kell meghatározni. Az EMKTV az előfizetői számára háromféle programcsomagot, valamint egyes hálózatokon – kiegészítésképpen – Internet-elérési szolgáltatást nyújt. E szolgáltatásokat – dolog természetéből fakadóan – azon a földrajzi területen tudja nyújtani, ahol már kiépített vezetékhalózzal rendelkezik.

77. A helyettesíthetőség vizsgálata során elemezni kell az egyik szolgáltatásról, jelen esetben az EMKTV szolgáltatásáról, egy másik szolgáltatásra való átváltás költségeit is. A szolgáltatás-váltással kapcsolatos többletterhet a fogyasztó valószínűleg akkor vállalja, ha az alternatív szolgáltatás olcsóbb, illetve – ami lényegében ugyanaz – a jelenlegi (azaz az EMKTV) szolgáltatását túl drágának találja. Az átváltás többletköltségein túlmenően a fogyasztó esetleg azt is elfogadja, hogy a helyettesítő termék gyengébb minőségű. Drágább, de nem jobb szolgáltatással azonban ésszerű helyettesítés nem lehetséges, ezért a lehetséges helyettesítő eszközök közül a UPC Direct minden további elemzés nélkül kizárható.

78. A fennmaradó helyettesítési eszközök közül a házilagos megoldások bármilyen kombinációja azért zárható ki, mert az elérhető csatornák száma és köre csak olyan feltételek révén közelítene a kábeltelevíziós szolgáltató által nyújtottakhoz, amelyek jelentősen megdrágítanák az eszközt a táblázatban foglaltakhoz képest is. Továbbá, a kódolt csatornák elérése ilyen eszközökkel még többletköltség vállalása árán sem lehetséges. Ezek a házilagos megoldások tehát nem szükségszerűen olcsóbbak, de lényegesen rosszabb minőségű szolgáltatást nyújtanak, ezért nem alkalmasak a kábeltelevíziós szolgáltatás helyettesítésére.

79. Az AntennaMikro szolgáltatás bár négy minőségi szempont tekintetében gyengébb – az árai tekintetében – összességében olcsóbb az EMKTV szolgáltatásánál. Az átállással kapcsolatosan elsősorban az egyszeri díj nagyságából kell kiindulni. Az AntennaMikro esetében a dekóder(ek) egyszeri hozzáférési díját kell megfizetni, amely alapesetben 12, két készülék esetében 24 ezer forint, amely csökkenthető, ha az előfizető egy vagy több évre elkötelezi magát. Az EMKTV legolcsóbb csomagjait tekintve az ALFA csomag esetében vagyis alapesetben 5-10 havi, a HONI csomag előfizetőinek 2,5-6 havi, a közszolgálati csomag esetében 5-13 havi díjat kellene egy készülék esetében fizetni a szolgáltató váltásért. (Az eltérések az elkötelezettség esetén érvényes díjak figyelembevételéből adódnak.) Ugyanez a váltás az EMKTV középső csomagjai előfizetőjének alapesetben 2-5 havi előfizetési díjába, a legbővebb csomag előfizetőjének kb. 1,5-4 havi díjába kerülne. A szolgáltatás-váltás tehát a bővített csomag előfizetői számára jelentene viszonylag a legkisebb többletterhet. A szociális csomag előfizetőinek a szolgáltatás-váltás valószínűsíthetően megfizethetetlen, az alapsomag előfizetőinek pedig jelentős többletterhet jelentene.

80. A havi díjak, egyszeri díjak, elérhető csatornák száma és köre, bővíthetőség, vételi minőség, vételi eszközök száma és kezelhetősége, kapcsolódó szolgáltatások köre szempontjait tekintve a szoba jöhető helyettesítő termékek közül a másik kábeltelevíziós társaság szolgáltatása áll a legközelebb az EMKTV által nyújtott szolgáltatásokhoz. Valamennyi egyéb helyettesítő eszköz, termék egy vagy több összevetési szempont szerint a fogyasztó szempontjából rosszabb, illetve kedvezőtlenebb. Az Antenna Mikro esetében az öt vizsgált minőségi szempontból négy (a bővíthetőség, a vételi minőség, a vételi eszközök száma és kezelhetősége, illetve a kapcsolódó szolgáltatások) alapján az AM szolgáltatás gyengébb minőségű, az elérhető csatornák köre és száma sem hasonlítható össze minden programcsomag esetében. A UPC Direct szolgáltatás esetében jelentős minőségi hátrány az, hogy a földi sugárzású csatornák vételéről a fogyasztónak külön kell (szoba- vagy tetőantenna révén) gondoskodnia, valamint, hogy minden készülékhez külön beltéri egység szükséges, amennyiben azokon más műsorokat akarnak nézni. Ezt nem ellensúlyozza megfelelően az, hogy a programcsomagokban a fogható csatornák száma magasabb, és egyéb, kényelmi szolgáltatások is elérhetők. Ez utóbbi tekintetben további lényeges hátrány, hogy ezen az eszközön keresztül Internet elérés nem biztosítható. Miközben a szolgáltatás egyes tekintetekben rosszabb, a UPC Direct árai lényegesen magasabbak a kábeltelevíziós szolgáltatásánál. A házilagos szoba-, tető-, illetve parabola antennás megoldások egyetlen előnye, hogy nincs havidíja, ugyanakkor csaknem minden minőségi szempont alapján a fogyasztó számára számottevően kedvezőtlenebb megoldási lehetőséget kínálnak.

81. A fentiekből következően az EMKTV szolgáltatásához képest alternatívát nyújtó eszközök közül egyedül egy másik kábeltelevíziós társaság *szolgáltatása számíthat ésszerű helyettesítőnek*. A másik kábeltelevíziós társaság szolgáltatása azonban csak azon EMKTV előfizetők számára elérhető, akik olyan helyen laknak, ahol (vagy annak elérhető közelségében) a másik cég már kiépítette saját hálózatát. A párhuzamos kábeltelevíziós hálózatok kiépülésének azonban korlátot szab az a tény, hogy – hasonlóan más hálózatos iparágakhoz – ugyanazon a területen két (vagy több) párhuzamos hálózat üzemeltetése szükségszerűen csak drágább lehet, mint ha ugyanott csak egyetlen hálózat épül ki. Mindezen alapvető összefüggések miatt a kábeltelevíziós társaságok hálózataikat jellemzően nem egymás, már kiépült hálózatai irányában, hanem a még az ellátásba be nem vont területek felé fejlesztik, illetve a saját hálózataikon végeznek korszerűsítési beruházásokat. A terjeszkedés másik kézenfekvő módja a felvásárlás is, amely mind a mai napig nem zárult le.

82. Az érintett piac földrajzi dimenziójának meghatározása során abból kell kiindulni, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatás ún. *helyhez kötött szolgáltatás*. A fogyasztó csak egy meghatározott helyen (többnyire a lakásában) tudja igénybe venni a szolgáltatást. Ebből következően az érintett földrajzi piac kiterjedését és szerkezetét az eljárás alá vont szolgáltató kábelhálózatával ellátott földrajzi terület elhelyezkedése és mérete határozza meg. A kábeltelevíziós szolgáltatás helyettesítése során szóba jöhető eszközök is helyhez kötöttek. Az ezek igénybevételéhez szükséges antennákat is a fogyasztó lakásában (háztetőn, kertben, stb.) kell felszerelni. A kábeltelevíziós szolgáltatás érintett földrajzi piaca tehát lokális. A több hálózattal rendelkező szolgáltató esetében minden egyes hálózat, önálló működési (vagy ellátási) területnek, és ezért elkülönült érintett földrajzi piacnak minősül.

83. Az érintett piac földrajzi dimenziójával kapcsolatban eldöntendő kérdés, hogy két vagy több érintkező hálózat ugyanazon érintett földrajzi piachoz tartozik-e vagy külön-külön érintett piacot alkotnak. A kábelszolgáltatás lokális jellegéből következően azt kell vizsgálni, hogy a lehető legszűkebben meghatározott földrajzi piac határain belül elhelyezkedő előfizetőknek vajon módjuk van-e a földrajzi terület határain kívül másik kábelszolgáltató szolgáltatásának igénybevételére. Ha a fogyasztó lakóhelyének közelében egy másik kábelszolgáltatónak is kiépített gerinc- és házhálózata van, akkor *ugyanazon* a földrajzi területen van jelen két szolgáltató. Ha a fogyasztó lakóhelye közelében nincs ugyan házhálózat kiépítve, de a másik szolgáltató gerincvezetéke a közelben halad el, akkor elvileg lehetőség van a rácsatlakozásra, de ténylegesen a szolgáltatók csak akkor építik fel a csatlakozást, ha az adott házból megfelelő számú előfizetőre számíthatnak, vagyis ténylegesen a házhálózat kiépítésére esély van. A földrajzi piac azonban ez utóbbi esetben sem tágul, hanem ugyanazon területen jelenik meg egy új szolgáltató. A földrajzi piac tehát azonos az eljárás alá vont által üzemeltetett hálózat földrajzi területével, függetlenül attól, hogy annak van-e más kábelszolgáltatóval érintkező párhuzamos vagy határos területe.

84. A Tpv. 22. § (1) értelmében gazdasági erőfölényben van az érintett piacon aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A (2) bekezdés értelmében a gazdasági erőfölény

megítéléséhez vizsgálni kell különösen a) azt, hogy az érintett piacra való belépés és az onnan történő kilépés milyen költségekkel és kockázattal jár, illetve, hogy milyen műszaki, gazdasági vagy jogi feltételek megvalósítását igényli; b) a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, illetve annak alakulását; c) az érintett piac szerkezetét, a piaci részesedések arányát, a piac résztvevőinek magatartását, valamint a vállalkozásnak a piac alakulására gyakorolt gazdasági befolyását.

85. A kábeltelevíziós szolgáltatások piacára való belépés újonnan kiépítendő hálózatok révén ma már nyilvánvalóan gazdaságtalan vállalkozás lenne, mert a nagyobb települések lakóterületeinek jelentős részét már egyik vagy másik kábelszolgáltató hálózatával már lefedte, párhuzamos hálózat kiépítése ésszerűtlen és valószínűleg soha meg nem térülő vállalkozás lenne. Ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy nincsenek lefedetlen területek, hanem sokkal inkább arról van szó, hogy nincs olyan összefüggő, egységes szolgáltatással elérhető és megfelelően sűrűn lakott terület, ahol egy új belépő saját hálózatot tudna kiépíteni. Új piaci szereplő leginkább csak egy már a piacon jelen lévő vállalkozás és/vagy annak hálózata megvásárlásával jelenhetne meg a piacon.

86. A kisebb települések egy részén csak egyetlen kábelszolgáltató van jelen, más településeken (főleg a nagyobb városokban) a kiépült kábelhálózatok úgy fedik le egyes földrajzi települések egyes részeit, hogy a hálózatok érintkezhetnek egy másik kábelszolgáltató hálózatával lefedett területtel, vagy több ilyen területtel. Előfordul az is, hogy egyes ilyen területeket más kábelszolgáltatók által lefedett terület vesz körül. A gazdasági erőfölény megállapítása során a GVH azt vizsgálja, hogy a különböző kábelhálózatok ezen érintkező határterületein az eljárás alá vont adott hálózatához kapcsolt előfizetőnek hány százaléka van abban a helyzetben, hogy jelentős másik kábeltársaság szolgáltatására válthasson. A korábbi versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai alapján állítható, hogy egy-egy helyi érintett piac előfizetőinek nagyobbik része *fizikailag* nincs olyan helyzetben, hogy szolgáltatót váltson, mert nincs a közelében más kábelszolgáltató által kiépített hálózat. Ezeket az előfizetőket "fogvatartott" fogyasztóknak nevezzük. A vizsgálat megállapítása szerint ebbe a körbe tartoznak eljárás alá vont Terézváros, Kispest, Hatvan szolgáltatási területeinek előfizetői.

87. A fogyasztók egy része az EMKTV működési területeinek olyan részén lakik, ahol egy másik kábeltelevíziós társaságnak már kiépített kábelhálózata van. Az ezeken az ún. *párhuzamos területeken* lakó fogyasztók szolgáltatók közötti váltásának nincs semmiféle technikai akadálya, feltétele. Ezen fogyasztók számára szolgáltatóváltásnak csak gazdasági korlátjai (elsüllyedt költségek) lehetnek. A szolgáltató váltásban fizikailag nem korlátozott előfizetőket az ún. átváltási költségek korlátozzák. Ennek alapján megállapítható, hogy az átváltási költségek legkevésbé a legdrágább programcsomag előfizetőit korlátozzák a váltásban. A szolgáltató váltást még a legdrágább csomagok előfizetőinek esetében is tovább korlátozza annak célja is. Ha ugyanis a szolgáltató váltás gondolata (szándéka) azért merül fel az előfizetőben, mert a jelenlegi szolgáltatója árát túl magasnak tartja, akkor *a váltás motiváló tényezője a szolgáltató váltása révén elérhető megtakarítás*. Az elérhető megtakarítás mint motiváló tényező erősségét annak alapján lehet megítélni, hogy vajon hány hónapra lenne szükség ahhoz, hogy a fogyasztó számára megtérüljenek az átváltás költségei. Hogy ez az érték megfelelően alacsony legyen, ahhoz mindenképp az lenne

szükséges, hogy az EMKTV hálózatainak előfizetői számára fizikailag elérhető másik kábeltársaság havi díjai alacsonyabbak, még pedig nyilván jelentős mértékben alacsonyabbak legyenek az EMKTV árainál. (A fentiek alapján ezt az elemzést elegendő a bővített programcsomagok esetében elvégezni, de a fentiekből következően a többi programcsomag esetében még inkább hasonló következtetéseket lehetne levonni.)

88. Az EMKTV fogyasztóinak egy másik része olyan, ún. *határterületen* lakik, ahol más szolgáltatónak nincs kiépített hálózata, de határos egy másik szolgáltató működési területével. A határterületen lakó fogyasztók szolgáltató váltásának tehát nincs meg minden technikai feltétele. Ez e területeken lakó fogyasztók tényleges szolgáltatóváltási lehetőségei attól függenek, hogy a "határ" túloldalán működő szolgáltató társaság hajlandó-e, és ha igen, milyen konkrét feltételekkel megteremteni a szolgáltatóváltás hiányzó technikai feltételeit. A határterületen lakó fogyasztók számára tehát a szolgáltatóváltás lehetősége technikailag és gazdaságilag egyaránt jóval korlátozottabb, mint a párhuzamos területen élőké. A GVH vizsgálata kiterjedt arra is, hogy a párhuzamos-, illetve határterületeken az egyes programcsomagok jelentősebb árváltoztatására miképpen reagáltak az EMKTV előfizetői.

89. A vizsgálat erőfőlényre vonatkozó fentebb ismertetett eredményei alapján a Versenytanács megállapíthatónak tartja, hogy

- a. az eljárás alá vont gazdasági erőfőlényben van az előfizetőivel szemben az általa ellátott mindhárom vidéki városban, annak ellenére, hogy Kiskunhalason és Dorogon rajta kívül jelen van egy másik, de az EMKTV-hez képest számottevően kisebb előfizetői létszámmal, ellátási területtel, illetve gazdasági potenciállal rendelkező kábeltelvíziós szolgáltató;
- b. Budapesten az EMKTV Ferencváros, a Lágymányos és az Észak-Pest működési területein az előfizetők túlnyomó többsége számára ésszerű alternatíva a szolgáltató váltás, ezért ezeken a működési területeken az EMKTV nincs gazdasági erőfőlényben;
- c. Budapesten az eljárás alá vont erőfőlényben van Kispesten, az Alacska és a Kőbánya működési területekre vonatkozóan.

90. A Versenytanács a kialakult gyakorlata értelmében a díjmelés vizsgálata során a műsorköltségtől megtisztított ún. korrigált nettó díjak változását vette figyelembe. Az eljárás alá vont által végrehajtott díjmelés abban az esetben tekinthető Tpv-t-be ütközőnek, amennyiben az a szolgáltatónak – az általa befektetett tőke nagyságát és az iparág jellegzetességeit figyelembe véve – *túlzott, a normatív nyereség elfogadott mértékét jelentősen meghaladó nyereséget* biztosít. Túlzott mértékű nyereség csak vállalkozás egészének szintjén értelmezhető, ezért a vizsgálat elsősorban a korrigált nettó díjaknak az eljárás alá vont összes szolgáltatási területére és csomagjára vonatkozó – tehát a vállalkozás egészét jellemző – átlagos változását értékelte.

91. A vizsgálat megállapította, hogy az eljárás alá vont 2003. évre becsült tőke-arányos megtérülési mutatói jóval alatta maradnak a Versenytanács egyéb, hasonló eljárásaiban nagyságrendileg 15% körüli mértékben megállapított normatív nyereségráta mértéknek. A 2003. évi tényleges befektetés arányos nyereségráta 8,1% volt. Ennek alapján az

eljárás alá vont 2003. évi előfizetési díjmegállapítása nem tekinthető a Tpv. 21. § a) pontjába ütközőnek.

92. A programcsomag kialakítás (változtatás) versenyjogi értékelésekor a Versenytanács figyelemmel volt arra, hogy a jelenleg kialakult piaci szokások szerint a kábeltelevíziós vállalkozások az egyes televíziós műsorokat programcsomagokban kínálják, és ezért a fogyasztók számára jelentőséggel bír, hogy egy adott programcsomagban milyen konkrét programok jelennek meg. Másrészt viszont tekintettel kell lenni arra is, hogy a fogyasztói igények heterogének, s így az egyes előfizetői csoportok (sőt az előfizető családok egyes tagjai) más-más programokat preferálnak, s a szolgáltatóknak ezen differenciált igényeket figyelembe véve kell műsorkínálatukat kialakítani.

93. Mindezek alapján versenyjogilag vizsgálható, hogy egy kábeltelevíziós vállalkozás milyen módon kapcsolja össze az egyes programokat programcsomagokká, nevezetesen azt, hogy a programcsomagok kialakítása, illetve átalakítása önkényesen vagy a fogyasztók igényeihez igazodóan történik-e. Mindez értelemszerűen nem jelenti azt, hogy a GVH olymértékben beleszólhatna a kábeltelevíziós vállalkozások üzletpolitikájába, hogy meghatározza a programcsomagok összetételét. Azt azonban vizsgálhatja, hogy a vállalkozás milyen módon veszi figyelembe az előfizetőknek az egyes műsorok iránti igényeit, illetve adott konkrét műsorelhelyezés minősülhet-e olyanak, amely indokolatlan előnyt jelent a vállalkozásnak, illetve indokolatlanul hátrányos a fogyasztóknak?

94. A Versenytanács gyakorlata szerint, ha egy új csatorna beállítása valamely programcsomagba többletköltséggel jár a fogyasztók számára, akkor a vállalkozástól elvárható annak ismerete, hogy annak tartalma a fogyasztók mekkora hányadának érdeklődésére tarthat számot. Nagy valószínűséggel ugyanis vannak olyan előfizetők, akik az új műsort nem igénylik, s így annak ellenére kényszerülnek magasabb díjat fizetni, hogy a nyújtott többletszolgáltatás számukra nem jelent többlet használati értéket, ami a Tpv. 21. § a) pontjába ütköző hátrányos feltétel elfogadásának kikényszerítését jelentheti. Ezért a Versenytanács gyakorlata szerint a vállalkozásnak célszerű olyan kapcsolatot kialakítani előfizetőivel, hogy valamely jelentős többletköltséggel járó műsor programcsomag(ok)ba történő felvételekor biztosítva legyen az előfizetői érdekek figyelembevételének lehetősége, oly módon, hogy a programcsomagok átalakítása előtt megfelelő határidő mellett – igazolhatóan és az átalakítás díjkihatásaival együtt – közli az átalakításra vonatkozó, az árakra is kiható elképzeléseit a fogyasztókkal. Ebben az esetben az előfizetők többsége felszólamlásának hiányában jogszerűen valósíthatja meg az új csatorna programcsomagba történő beállítását. A 2003. január 1. programcsomag-módosítás nem járt jelentős többletköltséggel, mert az újonnan bekerült két műsorcsatorna közül a Club TV műsordíja kb. havonta, előfizetőnként nettó 25 forint, a Hálózat TV-nek pedig nincs műsordíja, jogdíja kb. 2 forint. Az eljárás alá vont eljárása ezért nem minősíthető a Tpv. 21. a) pontjába ütköző módon jogsértőnek.

95. Az eljárás alá vont műsorkiosztásának struktúráját budapesti szolgáltatási területein 2003 során több ízben átalakította. Ennek keretében először április 1-ével bevezette HONI, EURO és UNIVERZUM elnevezésű csomagjait. Az új programcsomagokat úgy

vezette be, hogy 2003 január végén megkezdte és februárban befejezte az új műsorcsomag összeállítási elv alkalmazásához szükséges műsorcsereket, az előfizetési díjakon azonban ekkor még nem változtatott. A végleges bevezetés előtt a 2003. 02. 24-én kelt előfizetőknek küldött levelekben közölt módon kérte előfizetői jóváhagyását az alkalmazáshoz. Az eljárás alá vont által alkalmazott tájékoztatás és véleménynyilvánítási lehetőség megfelelt a Versenytanács fentebb leírt elvárásainak, mert az EMKTV a programcsomagok átalakítása előtt megfelelő határidő mellett – igazolhatóan és az átalakítás díjkihatásaival együtt – közölte az átalakításra vonatkozó, az árakra is kiható elképzeléseit a fogyasztókkal. Így az előfizetők többsége felszólamlásának hiányában jogszerűen valósította meg a programcsomagok összetételének átalakítását.

96. Az EMKTV 2003. őszétől ismételten egyoldalúan változtatott műsorkiosztásán. A vizsgálat rendelkezésére álló információk szerint a programcsomagok összetételének ismételt módosítására alapvetően azért volt szükség, mert egyes műsorszolgáltatók nem járultak ahhoz hozzá, hogy eljárás alá vont műsoraikat az új elveknek megfelelő csomagban ossza el. A meghirdetett tartalomhoz képest nem került be a kínálatba a Cartoon Network/TCM csatorna, amit azonban eljárás alá vont helyettesített a Nickelodeon csatornával. Megtiltotta a terjesztést a tervezett formában a Discovery és az Eurosport. Az EMKTV az e két csatornát szolgáltatók feltételeinek csak úgy tudott megfelelni, hogy a HONI és EURO csomagokat összevonta. Így a műsorok szolgáltatása helyreállt, az előfizetőket pedig azzal kárpótolta, hogy az Animal Planet csatornát július 1-től szerepeltette kínálatában – többlet díjfizetési kötelezettség nélkül. Mindezek következtében 2003. október 1-től azoknak az előfizetőknek, akik korábban a HONI csomagot választották, ismét választaniuk kellett, mert a szolgáltató az összevonásra tekintettel kialakított egy közszolgálati csomagot is. A változásokról, annak okairól és következményeiről előfizetőit az eljárás alá vont 2003. június 23-ai keltezésű levélben tájékoztatta.

97. Az eljárás során megállapításra került, hogy az ismételt programcsomag változtatásokra alapvetően a műsorszolgáltatók magatartása miatt volt szükség, ezérettel összefüggésben jogsértést nem állapított meg a Versenytanács.

98. A Versenytanács a programcsomagok tartalmának, illetve kiosztási rendjének változtatásával összefüggésben értékelte az EMKTV-t egyoldalú szerződésmódosításra – így a programcsomagok változtatására – jogosító általános szerződési feltételeiben szereplő kikötés jogsértő mivoltát. Az indokolás nélküli vagy „ellenőrizhetetlen” változtatási jog kikötése önmagában is indokolatlan előnykikötésnek minősül függetlenül attól, hogy egy-egy konkrét programcsomag változtatás önmagában jogsértőnek minősül-e vagy sem.

99. A Versenytanács gyakorlata szerint a kábeltelevíziós szolgáltató vállalkozás akkor jár el jogszerűen, ha a programcsomagok átalakítása előtt megfelelő határidő mellett – igazolhatóan és az átalakítás költségkihatásaival együtt – közli az átalakításra vonatkozó koncepcióját a fogyasztókkal, felhívva a figyelmüket a tiltakozás lehetőségére és annak jogkövetkezményére. A szerződéses partnerek együttműködését feltételezve – jogszerűen – kizárólag az értesített előfizetők többségének tiltakozása hiányában valósítható meg a programcsomag átalakítása. Az eljárás alá vont

vállalkozás a vizsgált időszakban megvalósított három programcsomag-módosítás közül kettő (az árpilisi és az októberi) esetében az itt leírtaknak megfelelően járt el. Ezt a kötelezettségét (és követett gyakorlatát) azonban elmulasztotta megjeleníteni az általános szerződési feltételekben.

100. Az eljárás alá vont esetében megállapítható (Vj-88/2003/7), hogy az előfizető által igényelhető szolgáltatási szintek csatornái szolgáltatási területenkénti bontásban általános szerződési feltételei részét képezik, mint azok mellékletei. Az általános szerződési feltételek 7.3. pontja rendelkezik a szolgáltató egyoldalú szerződés módosításának egyes eseteiről, az előfizetők erről való értesítésének határidejéről, majd ezt követően arról, hogy *nem minősül szerződésmódosításnak, ha a szolgáltató a csatornakiosztást módosítja*. Mindez értelmezhető úgy, hogy a szolgáltató a csatornakiosztását – mint az általános szerződési feltételeinek részét – egyoldalúan állapíthatja meg. Ezáltal az Eht. az elektronikus hírközlési előfizetői szerződésekre és azok megkötésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 16/2003 (XII.27.) IHM rendelet speciális és a Polgári Törvénykönyv generális szabályai szerinti szerződésmódosítás esetére alkalmazandó garanciális szabályok alkalmazását e körben ki kívánja zárni. Az EMKTV vizsgált időszakban hatályos általános szerződési feltételei nem tartalmazta a szerződéses partner (az előfizető) számára a programcsomag változtatás esetére a Versenytanács által kialakított garanciális követelményeket.

101. Az eljárás alá vont vállalkozás által alkalmazott ÁSZF a fentiek miatt nem felel meg a Tpvt. 21. § a) pontja által támasztott versenyjogi követelményeknek. A fentiek szerint az egyoldalú programcsomag-módosítást lehetővé tevő jog biztosítása jogellenesnek minősül, mert az szolgáltató és az előfizető üzleti kapcsolatában – az általános szerződési feltételek alkalmazása esetén – tisztességtelenül indokolatlan előnyt köt ki a szolgáltatónak és/vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríti ki az előfizetők számára.

102. Ennek alapján, figyelemmel a Tpvt. 77. § (1) d) pontjában foglaltakra, a Versenytanács a rendelkező részben megállapította a magatartás törvénybe ütközését.

VII.

A jogsértés szankciói

103. A Versenytanács a Tpvt. 77. § (1) bekezdésének f) pontjára tekintettel megtiltotta a törvény rendelkezésébe ütköző magatartás folytatását. E rendelkezés végrehajtása érdekében az eljárás alá vontnak módosítani kell az általános szerződési feltételeit. Az erre irányuló szerződés-módosítási lépéseket az eljárás alá vontnak haladéktalanul meg kell kezdenie. A programcsomagok összetételének változtatását az általános szerződési feltételek jogszerűen csak olyan módon szabályozhatják, amely megfelel a Versenytanács jelen határozat indoklásában leírt feltételeinek. Ennek lényege, hogy a szolgáltató a jelentős költségkihatással járó módosítását, illetőleg műsorprogramom csomagokba helyezése kiosztási elvének megváltoztatását csak az előfizetőinek kimerítő, pontos, a véleménynyilvánítás jogkövetkezményének közlésére is kiterjedő

tájékoztatás után, az előfizetői többségének a tervezett módosítással, illetve változtatással kapcsolatos elutasításának hiányban valósíthatja meg.

104. A Versenytanács a fenti elvek megfogalmazása során tekintetbe vette azt a helyzetet is, amikor a kábelszolgáltató valamilyen rajta kívül álló okból kényszerül a programcsomagjainak módosítására. Ilyen lehet például az a jelen ügyben is előfordult eset, amikor a kábeltelevíziós szolgáltatónak a műsorprogramok jogtulajdonosainak magatartása miatt kell a programcsomagokon változtatnia. Ha azonban emiatt jelentős többletköltséggel járóan és/vagy a kiosztási elvet érintően kényszerül változtatásra, az előfizetők tájékoztatása, véleményük jogkövetkezésménnyel járó kifejezési lehetőségének biztosítása ebben az esetben sem mellőzhető.

105. A jogsértés megállapításán túlmenően a Versenytanács versenyfelügyeleti bírságot is kiszabhat, amelynek maximumát a Tpvt. 78. (1) bekezdése, a bírságösszeg kiszabásának elveit és módját pedig a GVH és a Versenytanács elnöke által a bírság összegének megállapításáról szóló 2/2003. sz. Közleményben foglalt, a Tpvt. 78. §-a alapján kialakított szempontrendszer segítségével határozza meg.

106. A Tpvt. 78. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpvt. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. A bírság összegét az ügy összes körülményeire való tekintettel kell meghatározni. A Tpvt. 78. § (2) bekezdése alapján különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására kell tekintettel lenni.

107. A Versenytanács – a GVH kialakult gyakorlata szerint – a bírság kiszámításakor az alábbi módon jár el:

- a. első lépésben meghatározza a bírság alapösszegét Közleményben közzétett szempontok figyelembevételével;
- b. majd az így kapott összeget korrigálja a jogsértés időtartamának, illetve a jogsértéssel elért előnynek a figyelembevételével;
- c. végül tekintetbe veszi a bírság mértékének törvényi maximumát.

108. A bírság alapösszegének meghatározása során a Versenytanács mérlegeli a jogsértő magatartás következményeit (a verseny veszélyeztetettségét és a jogsértés piaci hatását), az eljárás alá vont attitűdjét (viszonyulását a jogsértéshez), illetőleg egyéb szempontokat is figyelembe vehet. Az eljárás alá vont fentebb leírt jogsértő magatartása a versenyt csak kis mértékben veszélyezteti, ezért a Versenytanács a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre adható minimális pontszámot látja indokoltnak. **(5 pont)**. A vizsgált program-átalakítások részben nem jártak jelentős többletköltséggel, részben pedig az eljárás alá vont körültekintően tájékoztatta az előfizetőit a HONI, az EURO és az UNIVERZIUM kiosztása való áttéréssel összefüggésben. Az eljárás alá vont tehát lényegében nem élt azzal a programcsomag egyoldalú módosításának számára biztosított lehetőséggel. Vagyis a jogsértés ténylegesen nem okozott hátrányt az előfizetőknek. A jogsértés piac hatásával összefüggésben a Versenytanács szintén a minimális pontszámot állapította meg **(5 pont)**.

109. Az eljárás alá vont az eljárás során nem ismerte el a jogsértést. A jogsértőnek talált egyedi szerződéseket ma is alkalmazza, annak ellenére, hogy a Vj-27/2002. sz. eljárásban az általa alkalmazott általános szerződési feltételek törvénybe ütközését a Versenytanács már megállapította. A 2004. október 1-i programcsomag-módosítás során az eljárás alá vont többletköltségekkel nem járóan, új csatorna behelyezésével igyekezett kárpótolni az év során már harmadszor változtatásra kényszerült előfizetőit. Ezt a Versenytanács a jogsértő magatartásának tevőleges jóvátételeként értékelte. **(3 pont)**

110. A GVH által alkalmazott bírságkiszámítási gyakorlat szerint a fentiek alapján a bírság alapösszegei a releváns forgalom százalékában kerülnek megállapításra. A fentebb meghatározott pontszámok alapján a Versenytanács a bírság alapösszegét az eljárás alá vont releváns forgalmának 1,3 százalékában állapította meg.

111. A releváns forgalom a jogsértő magatartás által az érintett piacon elért forgalmat jelenti. Jelen eljárásban a Versenytanács az eljárás alá vont azon 2003. évi korrigált nettó árbevételét vette alapul, amelyet a gazdasági erőfölényes szolgáltatási területeken bevételezett. Ennek összege a vizsgálati jelentés 2. sz. melléklete alapján kb. 388 milliárd forint volt. Ennek alapján a Versenytanács a bírság alapösszegét (kerekítést követően) 5 millió forintban állapította meg.

112. A jogsértés időtartamának figyelembevétele úgy történik, hogy a GVH az egy évnél hosszabb jogsértés esetében az alapösszeget megszorozza a jogsértéssel érintett megkezdett évek számával. A jogsértést a Versenytanács az elektronikus hírközlési előfizetői szerződésekre és azok megkötésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 16/2003 (XII.27.) IHM rendelet hatályba lépésétől kezdődő időszakra vonatkoztatja, amely 2004. január 1-én lépett hatályba. Ezért e szempont alapján a bírság alapösszegén nem szükséges módosítani.

113. A jogsértéssel elért előny nagysága jelen eljárásban nem volt megállapítható.

Budapest, 2004. december 2.